

K E N D E L S E

Atea A/S
(advokat Lotte Hummelshøj og
advokat Sebastian Asbjørn Pedersen, København)

mod

Region Sjælland
(advokat Anne Bergholt Sommer og
advokat Christoffer Goul Kilinc Andersen, Aarhus)

Ved udbudsbekendtgørelse nr. 2021/S 129-341748 af 2. juli 2021, der blev offentliggjort den 7. juli 2021, udbød Region Sjælland som offentligt udbud en rammeaftale om indkøb og anskaffelse af Distribueret Antenne System, DAS-løsning (indendørs mobildækning) inkl. support, overvågning og vedligeholdelse til sygehusene i Holbæk, Roskilde, Slagelse, Næstved og Nykøbing Falster til en anslået samlet værdi på 58.000.000 kr.

Inden udløbet af tilbudsfristen den 19. august 2021 modtog Region Sjælland tilbud fra følgende fire tilbudsgivere:

1. Kemp & Lauritzen A/S
2. Atea A/S
3. Eltel
4. KM Telekom.

Ved brev af 14. september 2021 til Atea A/S ("Atea") underrettede Region Sjælland om, at Kemp & Lauritzen A/S havde afgivet det økonomisk mest fordelagtige tilbud, og at regionen havde til hensigt at indgå den udbudte kontrakt med Kemp & Lauritzen A/S efter standstill-periodens udløb den 24. september 2021.

Den 24. september 2021 indgav Atea klage til Klagenævnet for Udbud over Region Sjælland. Atea fremsatte ved klagens indgivelse anmodning om, at klagenævnet i medfør af lov om Klagenævnet for Udbud § 12, stk. 2, skulle beslutte, at klagen skulle have opsættende virkning. Selvom klagenævnet ved delkendelse af 22. oktober 2021 foreløbigt vurderede, at Ateas påstand om annullation ville blive taget til følge, og betingelsen om "fumus boni juris" dermed var opfyldt, besluttede klagenævnet ikke at tillægge klagen opsættende virkning, da betingelsen om uopsættelighed ikke var opfyldt. Klagen har været behandlet på skriftligt grundlag.

Atea har nedlagt følgende påstande:

Påstand 1

Klagenævnet skal konstatere, at Region Sjælland har handlet i strid med principperne om ligebehandling og gennemsigtighed i udbudslovens § 2, stk. 1, ved ikke at have givet adgang til materiale og oplysninger, der præcist angav, hvilket antal kvadratmeter der var grundlaget for prisevalueringen, og ved således at have afvist at stille oplysninger til rådighed under udbuddet, som er væsentlige for udarbejdelsen af tilbud, og som den hidtidige leverandør råder over, og dermed ikke i videst muligt omfang at have søgt at udligne konkurrencefordele for den hidtidige leverandør.

Påstand 2

Klagenævnet skal konstatere, at Region Sjælland har handlet i strid med principperne om ligebehandling og gennemsigtighed i udbudslovens § 2, stk. 1, ved at ændre i de arealer og lokaliteter, hvor der skulle tilbydes dækning via DAS-løsningen, og dermed have foretaget en ændring af kontraktens genstand, som udgør en ændring af et grundlæggende element i udbudsmaterialet.

Påstand 3 (subsidiær til påstand 2)

Klagenævnet skal konstatere, at Region Sjælland har handlet i strid med principperne om ligebehandling, gennemsigtighed og proportionalitet i udbudslovens § 2, stk. 1, og med udbudslovens § 93, stk. 4, nr. 2, ved at ændre i de arealer og lokaliteter, hvor der skulle tilbydes dækning via DAS-løsningen, og dermed have foretaget en ændring af kontraktens genstand, som udgør en væsentlig ændring af udbudsmaterialet, uden at forlænge fristen for modtagelse af tilbud tilstrækkeligt.

Påstand 4

Klagenævnet skal konstatere, at Region Sjælland har handlet i strid med principperne om ligebehandling, gennemsigtighed og proportionalitet i udbudslovens § 2, stk. 1, og med udbudslovens § 93, stk. 4, nr. 2, ved at ændre væsentligt i grundlaget for tilbudsgivernes prissætning og dermed have foretaget en væsentlig ændring af udbudsmaterialet uden at forlænge fristen for modtagelse af tilbud tilstrækkeligt.

Påstand 5

Klagenævnet skal konstatere, at Region Sjælland har handlet i strid med principperne om ligebehandling og gennemsigtighed i udbudslovens § 2, stk. 1, og med udbudslovens § 93, stk. 4, nr. 1, ved senere end 6 dage før den fastsatte frist for modtagelse af tilbud at ændre prisarket således, at dette blev suppleret med fem nye poster, der skulle prissættes, hvilket udgør en ændring af udbudsmaterialet, uden at fristen for modtagelse af tilbud blev forlænget.

Påstand 6

Klagenævnet skal konstatere, at Region Sjælland har handlet i strid med principperne om ligebehandling og gennemsigtighed i udbudslovens § 2, stk. 1, ved at forlænge fristen for afgivelse af tilbud uden i denne forbindelse at foretage en offentliggørelse af fristforlængelsen som en rettelse til udbudsbekendtgørelsen via offentliggørelse af et rettelsesblad til EU's publikationskontor.

Påstand 7

Klagenævnet skal annullere Region Sjællands tildelingsbeslutning af 14. september 2021.

Påstand 8

Klagenævnet skal afgive en udtalelse om, hvorvidt der forelægger særlige forhold, som tilsiger, at Region Sjællands rammeaftale om indkøb og anskaffelse af distribueret Antenne System, DAS-løsning inkl. support, overvågning og vedligeholdelse med Kemp & Lauritzen A/S videreføres, jf. § 14 a i lov om Klagenævnet for Udbud.

Region Sjælland har nedlagt påstand om, at klagen ikke tages til følge.

Klagenævnet har den 27. september 2021 meddelt Region Sjællands kontraktpart, Kemp & Lauritzen A/S, at det er muligt at intervenere i sagen, jf. lov om Klagenævnet for Udbud § 6, stk. 3.

Kemp & Lauritzen A/S har ikke besvaret klagenævnets henvendelse

Sagens nærmere omstændigheder

Region Sjælland udbød som anført ved udbudsbekendtgørelse nr. 2021/S 129-341748 af 2. juli 2021 en rammeaftale om indkøb og anskaffelse af Distribueret Antenne System, DAS-løsning (indendørs mobildækning) inkl. support, overvågning og vedligeholdelse til sygehusene i Holbæk, Roskilde, Slagelse, Næstved og Nykøbing Falster til en anslået samlet værdi på 58.000.000 kr. Udbuddet blev gennemført som et offentligt udbud efter udbudslovens afsnit II.

Udbudsmaterialet

I udbudsbekendtgørelsen står der blandt andet:

”II.2.4) Beskrivelse af udbuddet:

...

DAS-anlægget skal sikre fuld adgang til mobile samtaler og datakommunikation samt være dimensioneret til landets operatører, anvendte frekvensbånd og mobilstandarder.

Dette udbud omfatter en aftale om levering af indendørs mobildækning, Distribueret Antenne System (DAS) til efterspurgte lokationer. Ligeledes efterspørges udvidelser, vedligeholdelse og support inkl. overvågning samt tilkøb af beslægtede ydelser.

Målet er at DAS-løsningen er leveret på 4 hospitaler inden 31. december 2021, men ud fra overvejelser i forhold til tid og økonomi vil ordregiver vælge om det bliver 3, 4 eller 5 sygehuse med ny DAS-løsning inden årsskiftet.

- II.2.5) Tildelingskriterier
 de nedenfor anførte kriterier
 Kvalitetskriterium - Navn: Kvalitet / Vægtning: 60
 Pris - Vægtning: 40”.

I udbudsbetingelserne har Region Sjælland blandt andet fastsat følgende:

”1.3 Den udbudte genstand og omfang

...

Kravspecifikationen, jf. Bilag 2 indeholder en uddybende beskrivelse af de udbudte produkter.

Formålet med kontrakten er, at få etableret et nyt fuldt dækkende internt mobilt netværk (distribueret antenne system; fremover forkortet DAS) med alle de bestanddele et sådanne system består af samt en aftale på vedligeholdelse og support inkl. overvågning af DAS.

Udbuddet vedrører følgende lokaliteter:

- Slagelse Sygehus
- Næstved Sygehus
- Holbæk Sygehus
- Nykøbing Falster Sygehus (Option)
- Roskilde Sygehus (Option)

DAS-anlægget skal sikre fuld adgang til mobile samtaler og datakommunikation samt være dimensioneret til landets operatører, anvendte frekvensbånd og mobilstandarder.

Region Sjælland ønsker at give de bedste betingelser for en optimal og stabil mobildækning af alle af hospitalernes indendørs arealer, til personalet, patienter, pårørende og øvrige brugere af hospitalerne, hvor der er en god og stabil mobildækning.

Dette udbud omfatter en aftale om levering af indendørs mobildækning, Distribueret Antenne System (DAS) til efterspurgte lokationer. Ligeledes efterspørges udvidelser, vedligeholdelse og support inkl. overvågning samt tilkøb af beslægtede ydelser.

Målet er at DAS-løsningen er leveret på 5 hospitaler inden 31. december 2021, men ud fra overvejelser i forhold til tid og økonomi forbeholder Ordregiver sig ret til at beslutte om der skal etableres ny DAS-løsning på hhv. 3, 4 eller 5 sygehuse inden årsskiftet.

...

Leverancen omfatter en række nøgleindsatser:

- Design af nye anlæg
- Installation og konfiguration
- Operatørgodkendelser
- Etablering af overvågning af nye anlæg og løbende drift og vedligeholdelse
- Transition fra nuværende anlæg til nye anlæg
- Nedtagning af nuværende anlæg – aktive som passive komponenter og infrastruktur

...

De angivne estimater og forventede forbrugsmængder er alene udtryk for Ordregivers forventninger til forbruget af de ydelser, der er omfattet af den udbudte kontrakt. Ordregiver forpligter sig således ikke til at aftage en bestemt mængde af ydelser eller at indkøbe for et bestemt beløb på baggrund af rammeaftalen. Det faktiske forbrug kan med andre ord vise sig at være anderledes end, hvad estimerne angiver.

...

3 Udbudsmateriale

Udbudsmaterialet består af følgende dokumenter:

- Udbudsbekendtgørelse
- Nærværende udbudsbetingelser
 - Udbudsbilag 1 - Standardformular for det fælles europæiske udbudsdokument (ESPD)
- Udkast til kontrakt med følgende bilag:

Bilag 1	Rettelsesblad samt spørgsmål og svar til udbud
Bilag 2	Kravspecifikation
Bilag 3	Prisark
Bilag 4	Kundens geografiske placering
Bilag 5	Kundens bygninger
Bilag 6	Kundens IT-miljø REGSJ v1.17
Bilag 7	Leveringsprocedure Region Sjælland
...	

...

I udbudsmaterialet indgår eventuelle rettelsesblade samt spørgsmål og svar, som løbende bliver offentliggjort i CTM, jf. pkt. 1.5, i overensstemmelse med den angivne tidsplan jf. pkt. 4. Tilbudsgiver får automatisk tilsendt en e-mail om offentliggørelsen af evt. rettelsesblade samt spørgsmål og svar, såfremt Tilbudsgiver har registreret sig med e-mail i CTM.

3.1 Terminologi i udbudsmaterialet

Ordregivers krav til leverancer og ydelser er i bilagene klassificeret i nedenstående 2 kategorier, benævnt som mindstekrav og evalueringskrav.

3.2 Mindstekrav (MK)

Krav formuleret som mindstekrav (MK) skal opfyldes af Tilbudsgiver og skal indgå i tilbuddet. Tilbudsgiver kan således ikke fravige eller tage forbehold overfor et mindstekrav (MK) i sit tilbud. De anførte mindstekrav (MK) skal besvares af Tilbudsgiver i Bilag 2 – kravspecifikation.

...

4 Tidsplan

Udbuddet forventes gennemført i henhold til følgende tidsplan. Det understreges, at der er tale om en foreløbig tidsplan, idet frister mv. vil blive ændret af Ordregiver, såfremt der måtte opstå behov herfor.:

...	
Fredag 30.07.2021	Tilbudsgivers frist for at stille spørgsmål til udbudsmaterialet (spørgefrist)
Fredag 06.08.2021	Ordregivers seneste besvarelse af stillede spørgsmål (svarfrist)
Mandag 16.08.2021	Frist for modtagelse af Tilbudsgivers tilbud 16. august 2021 kl. 12.00
...	

5.1 Skriftlige spørgsmål

Ordregiver opfordrer Tilbudsgiver til at stille opklarende spørgsmål, såfremt Tilbudsgiver er i tvivl om forståelsen af krav, kontraktvilkår eller udbudsmaterialet i øvrigt.

Såfremt Tilbudsgiver finder, at der er væsentlige uhensigtsmæssigheder i udbudsmaterialet, opfordres Tilbudsgiver til – hurtigst muligt – at gøre Ordregiver opmærksom herpå, og Ordregiver vil i så fald overveje at ændre det pågældende forhold, såfremt det er muligt inden for de udbudsretlige rammer. Opfordringen omfatter også eventuelle uhensigtsmæssigt formulerede krav til ydelser eller Kontrakten. Dette gælder navnlig uhensigtsmæssigheder af betydning for Tilbudsgiverne generelt, der tilmed er udtryk for fravigelse fra det sædvanlige på markedet.

...

Spørgsmål, der stilles efter nævnte spørgefrist, vil blive besvaret, hvis det er muligt, senest pr. ovennævnte svarfrist. Spørgsmål, der modtages senere end 6 dage inden udløbet af tilbudsfristen, kan ikke forventes at blive besvaret.

Bemærk følgende: Såfremt der i særlige tilfælde måtte opstå behov for at offentliggøre yderligere svar eller oplysninger senere end 6 dage før tilbudsfristen, kan tilbudsfristen evt. blive forlænget afhængigt af spørgsmålets eller oplysningernes karakter.

...

5.2 Besigtigelse

Spørgsmål vil i det omfang det er muligt, blive besvaret ved besigtigelsen. Spørgsmål der har været stillet og besvaret ved besigtigelsen samt de spørgsmål, der kræver inddragelse af andet personale eller anden afklaring, vil blive offentliggjort snarest muligt i anonymiseret form i Complete Tender Management (CTM) til alle tilbudsgivere.

...

Ordregivers forbehold:

Ordregiver tager forbehold for, at der kan ske ændringer i forhold til det antal personer som tilbudsgiver deltager med i besigtigelsen samt forbehold overfor den udmeldte dag og tidspunkt for besigtigelsen.

Der vil være mulighed for at besigtige Ordregivers lokaliteter på:

Navn på lokalitet	Adress	Mødetidspunkt
Holbæk Sygehus	Smedelundsgade 60 4300 Holbæk	14.07.2021 Kl. 09.00
Navn på lokalitet	Adresse	Mødetidspunkt
Sjællands Universitetshospital	Sygehusvej 10 4000 Roskilde	14.07.2021 Kl. 12.00
Navn på lokalitet	Adresse	Mødetidspunkt
Næstved Sygehus	Ringstedgade 61 4700 Næstved	15.07.2021 Kl. 09.00
Navn på lokalitet	Adresse	Mødetidspunkt
Slagelse Sygehus	Ingemannsvej 18 4200 Slagelse	15.07.2021 Kl. 12.00
Navn på lokalitet	Adresse	Mødetidspunkt
Nykøbing F. Sygehus	Ejegodvej 61, Stuen 4800 Nykøbing F.	16.07.2021 Kl. 09.00

...

Tegninger over Ordregivers lokaliteter m.m., fremgår af Bilag 5, Kundens bygninger. Det skal bemærkes, at der ikke vil være mulighed for at besigtige alle de lokaler, hvor ydelsen skal udføres. Dette gælder blandt andet lokaler hvor operationer foretages på besigtigelsestidspunkt.

...

8 Prisoplysning

8.1 Generelt

Priser på de i Bilag 3 anførte ydelser skal opgives i danske kroner, ekskl. moms, men inkl. evt. øvrige afgifter og told.

Bilag 3 skal i øvrigt udfyldes i overensstemmelse med anvisningerne i bilaget.

...

10.4 Optioner

...

10.4.2 Tilkøb af produkter/ydelser

Udbuddet omfatter option på produkter angivet i Bilag 3. Optioner er markeret med grøn farve.

Kravspecifikation for produkterne i henhold til optionen fremgår af Bilag 2.

Ordregiver kan udnytte optionen på et hvilket som helst tidspunkt, herunder i forbindelse med evt. kontraktunderskrift eller i løbet af kontraktperioden. Ordregiver er ikke forpligtet til at udnytte en option.

Priser på de udbudte optioner skal afgives i Bilag 3.

...

11 Tildelingskriterium

11.1 Tildelingskriteriet

Tildelingskriteriet er det for Ordregiver økonomisk mest fordelagtige tilbud vurderet efter tildelingskriteriet: "Bedste forhold mellem pris og kvalitet"

Dette vurderes på grundlag af følgende underkriterier med den angivne relative vægt:

Underkriterier	Vægtning
1. Pris	40 %
2. Teknik og funktionalitet	30 %
3. Implementering	15 %
4. Service	15 %

Underkriterierne vurderes ud fra de evalueringskrav, der i henhold til anviselserne i Bilag 2 specifikt er markeret K og VK.

12 Evalueringsmetode

12.1 Generelt:

Ordregiver opfordrer Tilbudsgiver til at beskrive hvorledes kravet opfyldes i løsningen så tydeligt og klart gør det muligt, således at Ordregiver kan foretage en saglig vurdering af hvorvidt, Tilbudsgivers besvarelse opfylder de stillede krav.

Der vil blive foretaget en samlet bedømmelse på af hvert enkelt krav, hvor der både bliver lagt vægt på hvorvidt kravet vil blive opfyldt, samt hvordan det opfyldes i løsningen.

Den højeste samlede score vil udgøre det bedste forhold mellem pris og kvalitet og vil dermed repræsentere det økonomisk mest fordelagtige tilbud.

12.2 Evaluering af underkriteriet Pris

Tilbudsgiver skal udfylde samtlige gule og grønne felter i Bilag 3 - Prisark.

Underkriteriet Pris vil blive vurderet på baggrund af de tilbudte priser i Bilag 3, Prisark. Den samlede evalueringssum fremgår under "TCO 4 år (Evalueringspris)". Den samlede tilbudssum automatisk) i Bilag 3.

Har Tilbudsgiver ikke udfyldt 'grønne felter' vil Ordregiver betragte prisen som værende nul DKK. Har Tilbudsgiver ikke udfyldt 'gule felter' vil Ordregiver betragte prisen som værende nul DKK.

Gule felter er fast pris for minimum tilkøb af ordre, imens Grønne felter er den faste pris for gældende optioner.

For hvert sygehus prissætter Tilbudsgiver følgende leverancer:

- 'Samlet pris for etablering og idriftsættelse af en DAS løsning'
- Samlet pris for nedtagning inkl. værdiansættelse af scrapværdien for de nuværende DAS- installation (med undtagelse af Roskilde)
- Merpris for etablering og idriftsættelse af en udvidelse af DAS-løsningen
- Årligt vederlag for beredskabsservice
- Årligt vederlag for all inclusive service. Ordregivers mulighed for at benytte optionen bortfalder 12 måneder efter overtagelsesdagen for delleverance

Tilbudsgiver skal prissætte en række konsulenttydelser, som Ordregiver kan benytte sig af i aftaleperioden.

Prisarkets konfigurationseksempel, der beregnes på baggrund af de enkelte priselementer kombineret med Ordregivers stipulerede købsantal

gennem den garanterede aftaleperiode over 4 år, lægges til grund for beregning af den samlede evalueringssum. Alle priselementer indgår med samme vægtning i evalueringssummen

...

Underkriteriet "Pris" evalueres efter en pointmodel på en skala fra 0-100. Ved evaluering af underkriteriet "Pris" benyttes en lineær nulpunktsmodel, hvor udgangspunktet er, at tilbuddet med den laveste pris tildeles 100 point mens 0 point gives til tilbud, hvis "pris" ligger 50 % over prisen for tilbuddet med den laveste pris.

12.2.1 Evaluering af underkriterierne Teknik og funktionalitet, Implementering og Service

Underkriterierne Teknik og funktionalitet, Implementering og Service udgør udbuddets kvalitetsparametre.

Tilbuddene evalueres for så vidt angår disse underkriterier særskilt i forhold til en absolut standard jf. nedenstående pointskala med point i skalaen 0-100. Der anvendes overordnet følgende grundlag for pointtildeling, idet der kan tildeles point imellem de angivne retningslinjer og således kan tildeles point i hele skalaen fra 0-100:

Beskrivelse/definition	Point
Bedst mulige opfyldelse af kravet/kriteriet	100
Glimrende/fortrinlig opfyldelse af kravet/kriteriet	90
Meget god og tilfredsstillende opfyldelse af kravet/kriteriet	80
God og tilfredsstillende opfyldelse af kravet/kriteriet	70
Over middel i opfyldelse af kravet/kriteriet	60
Middel/tilfredsstillende opfyldelse af kravet/kriteriet	50
Under middel i opfyldelse af kravet/kriteriet	40
Mindre tilfredsstillende opfyldelse af kravet/kriteriet	30
Ringe opfyldelse af kravet/kriteriet	20
Meget dårlig opfyldelse af kravet/kriteriet	10
Ingen opfyldelse af kravet/kriteriet. Besvarelse har ikke nogen værdi for ordregiver, eller decideret udeladt besvarelse af kravet.	0

...

12.3 Samlet evaluering af tildelingskriteriet

De tildelte pointtal for underkriterierne Pris, Teknik og funktionalitet, Implementering og Service vil i den samlede evaluering blive ganget med vægtningen af underkriteriet og lagt sammen til samlet point. Den Tilbudsgiver, som opnår det højeste pointscore vil blive tildelt Kontrakten.”

Af kravspecifikationens indledning fremgår bl.a.:

”Region Sjælland råder på regionens sygehuse over en række distribuerede antennesystemer, fremover forkortet DAS. Anlæggene er af ældre dato (installeret i 2011) og kan ikke længere supporteres og udvides. Regionen ønsker med nærværende udbud at opgradere dækningsområderne til seneste standarder for DAS-systemer.

...

Det står frit for Leverandøren at genbruge eksisterende komponenter i et nyt DAS-design. Genbrug af komponenter skal altid være under hensyntagen til Regionens krav til maksimal nedetid i overgangen til nye anlæg.

...

Leverancen omfatter en række nøgleindsatser:

- Design af nye anlæg
- Installation og konfiguration
- Operatørgodkendelser
- Etablering af overvågning af nye anlæg og løbende drift og vedligeholdelse
- Transition fra nuværende anlæg til nye anlæg
- Nedtagning af nuværende anlæg – aktive som passive komponenter og infrastruktur”.

Om dækningsområde hedder det i kravspecifikationens afsnit 2.3:

”2.3 Dækningsområde (MK)

De tilbudte løsninger skal kunne tilbyde dækning i samtlige indendørs etagekvadratmetre herunder i vertikale bygningssektioner som f.eks. trappeskakter og elevatorer, svarende til:

Slagelse	94.400
Slagelse Psyk.	44.000
Holbæk	85.000
Roskilde	110.000
Næstved	75.000
Nykøbing F.	75.000

Arealerne er specificeret i Bilag 3*[5].

*Bygningstegninger af Slagelse Psykiatri kan af sikkerhedsmæssige årsager ikke offentliggøres, men fremvises vis nødvendigt til vinderen i forbindelse med endelig implementeringsplanlægning.

JA		NEJ	
-----------	--	------------	--

”

I kravspecifikationen er der blandt andet fastsat følgende to mindstekrav:

”2.4 Hardware, software, licenser og installation (MK)

Alt nødvendigt hardware, software, licenser og installation, herunder kabling og kabeltræk af løsningen i sin helhed skal være indeholdt og prissat i tilbuddet.

JA		NEJ	
-----------	--	------------	--

...

3.5 Tilslutningspunkt for mobiloperatører og centralt DAS-udstyr (MK)
Centrale DAS-rum (tilslutningspunkt for mobiloperatører) er markeret i et selvstændigt ark med reference til tegningsmaterialet, jf. Bilag 3.

Leverandøren har ansvaret for at rummet disponeres optimalt ift. tilslutning af de tilbudte komponenter ift. de nuværende DAS-løsninger, udstyr og evt. supplerende udstyr fra de enkelte teleoperatører. Disponeringen skal forhåndsgodkendes af Regionen.

Leverandøren skal sikre, som en del af det samlede projekt, at rummene i samarbejde med Regionen færdigetableres ift. den tilbudte løsning. Regionen står for færdigetableringen af DAS-rum baseret på Leverandørens anvisninger.

Leverandøren skal levere en løsning, hvor teleoperatører tilslutter sig med eget mobilnet. Alle komponenter, der er nødvendige for at tilkoble operatørernes basestationer, skal være indholdet i leverancen. Det skal være muligt for de kommercielle operatører valgfrit at tilsluttes sig minimum 2 af de tilbudte frekvensbånd. Tilbudsgiveren skal være opmærksom på at kravet evt. kan skærpes af teleoperatørerne, jf. punkt 2.7 og derved være indarbejdet i design og leverance.

De nuværende anlæg dækker i procent følgende brutto-m2 og består af nedenstående antal sektorer:

Lokation	M2 (dækningsprocent)	Antal sektorer
Holbæk	50.000 (95%)	2
Slagelse	104.000m ² (110%)	3
Slagelse Psyk	44.000m ²	1
Næstved		3

Nykøbing Falster	29000m ² (38%)	1
Roskilde	67116m ² (60%)	2

DAS løsningen skal designes, så systemet kan modtage fuld sendeeffekt fra mobiloperatørernes basestationer, og med nødvendige komponenter ift. optimal tilpasning af sendestyrken (dæmpning) i løsningen, med mindre at Leverandøren i samarbejde med operatørerne designer en mere grøn og strøm-/kølingsbesparende løsning for tilslutning.”

Arkitekturen af DAS løsningen var nærmere beskrevet i kravspecifikationens afsnit 3.1, hvor det som mindstekrav er fastsat:

”Formålet med etablering af DAS er at sikre god dækning og høj kapacitet på både tale og mobildata. Det skal uden problemer for tale- og dataafviklingen være muligt at flytte sig rundt i bygningen uden tab af forbindelse eller tjenestekvalitet.

Løsninger baseret på operatørernes radiomoduler placeret distribueret i bygningsmassen accepteres ikke. Der kan anvendes fuld aktiv eller hybrid DAS løsningsdesign i det omfang at samtlige af kontraktens krav er opfyldt.

Den leverede løsning skal kunne distribuere de frekvenser, der kan anvendes til mobilkommunikation i Danmark. Løsningen skal til en hver tid overholde Teleindustriens krav for tilslutning, jf. punkt 2.7.

Designet skal dække det samlede areal med mindst 95% det af Teleindustriens anbefalet signalniveau og dækningen skal være sammenhængende. Samtidig skal dækningen være afgrænset således, at systemet ikke tiltrækker trafik eller skaber forstyrrelser udenfor DAS-systemets planlagte dækningsområde.”

Om placering af decentralt udstyr og antenner (MK) står der følgende i kravspecifikationens afsnit 3.6:

”Placering af eventuelt decentralt udstyr, der kræver separat strømforsyning, skal placeres i de rum, hvor der er IT-underkrydsfelter. Der vil være 230 volt strømforsyning tilgængelig i underkrydsfelterne.

Der vil ikke være mulighed for strømforsyning af antenner (radioenheder) rundt i bygningsmassen. Leverandøren skal sikre at behovet for evt. strøm til antenner leveres af det installerede udstyr i underkrydsfelter.

Underkrydsfelterne er markeret i et selvstændigt ark med reference til bygningstegninger, jf. Bilag 3.”

Af kravspecifikationens afsnit 3.8 Nødstrøm og Strømforsyning (MK) – OPTION fremgår følgende:

”Alle 230/400 volt strømforsyninger forsynes via nødgenerator. Der vil i forbindelse med nødgeneratordrift være en kortere afbrydelse af tekniske installationer.

Leverandøren skal sikre, at den leverede løsning ved en om kobling til nødgeneratordrift kan opnå normal funktionalitet inden 10 min efter strømforsyning er genetableret.

Alle komponenter, der kræver tilslutning af strøm, leveres med dobbelt strømforsyning eller tilsvarende, hvorved det bliver muligt at modtage strøm fra to uafhængige strømkilder.

Evt. omkostninger til nødstrømstilslutning angives i Prisbilaget.

JA		NEJ	
-----------	--	------------	--

”

I kravspecifikationens afsnit 4 er dækningsområderne for de enkelte sygehuse beskrevet. For Holbæk Sygehus, Næstved Sygehus, Slagelse Sygehus og Nykøbing Falster Sygehus er dækningsområdet i afsnit 4-1-4.4 beskrevet således:

”Leverandøren skal prissætte en samlet DAS-løsning jf. punkt 2.3 og afsnit 3 ift. krav til designet.

Prisen skal anføres i prisbilaget. Prisen skal dække samtlige omkostninger for Regionen og omfatte nødvendige centrale komponenter i opbygning af masterenhed inkl. snitflader mod operatører, decentrale komponenter som f.eks. kabling og antenner m.v., montage, konfiguration, test, dokumentation, overvågning, overdragelse til drift, operatørtilslutninger m.v., jf. afsnit 7.

Efter endt installation og omlægning af mobiloperatørernes signaler til ny løsning skal Leverandøren foretage en nedtagning af den nuværende DAS-installation i sin helhed. Omkostninger til nedtagning, bortskaffelse af affald og evt. scrapværdi angives i prisbilaget.”

For Roskilde Sygehus er dækningsområdet i kravspecifikationens afsnit 4.5 beskrevet på følgende måde:

”Roskilde Sygehus står over for en renovering og ændring af bygningsmassen, hvor Regionen ikke kender det endelige antal m², der ønskes dækket med DAS.

Leverandøren skal prissætte en DAS-løsning jf. punkt 2.3 og afsnit 3 ift. krav til designet, hvor prissætningen i Prisarket opdeles i en central grundløsning, 40.000 m² decentrale installationer samt efterfølgende etaper baseret på 5.000 m².

Det forudsættes at udvidelser foretages logisk, sammenhængende ift. en allerede etableret DAS-installation og gældende for hele bygninger. Evt. omkostninger til anden sektorisering m.v. foranlediget af de tilsluttede operatører påhviler Regionen.

Prisen skal dække samtlige omkostninger for Regionen og omfatte nødvendige centrale komponenter i opbygning af masterenhed inkl. snitflader mod operatører, decentrale komponenter som f.eks. kabling og antenner m.v., montage, konfiguration, test, dokumentation, overvågning, overdragelse til drift, operatørtilslutninger m.v., jf. afsnit 7.
...

I kravspecifikationen er udover afsnit 3.8 anført følgende optioner:

- ”4.4 Dækningsområde; Nykøbing Falster Sygehus (MK) ...
- 4.5 Dækningsområde; Roskilde Sygehus (MK) ...
- 4.5 Dækningsområde – udvidelse af installation (MK) ...

4.6 Dækningsområde – udvidelse af installation beskrivelse (K) ...
 6.6 Serviceaftale med overvågning (MK)”.

Af kravspecifikationens afsnit 7 Økonomi fremgår blandt andet følgende:

”7.2 Matematisk beregning af antal antenner og antenneplaceringer (MK)

Behovet for DAS-antenner kan foretages som en matematisk beregning baseret på udbudsmaterialets vedlagte bygningstegninger. Beregningen foretages af Leverandøren som en del af tilbudsafgivelsen.

Leverandøren har pligt til at gennemmåle dækningsområderne, så placeringer af antenner optimeres ud fra de specifikke bygningsforhold set i relationen til de angivne krav til design m.v. Evt. følgeudgifter, grundet afvigelser mellem behovet for antenner i den matematiske beregning og det optimale design, påhviler Leverandøren.”

I kontraktudkastet er der i pkt. 5.3.1.2 Opsigelse som følge af klagenævnskendelse mv. anført bl.a.:

”Hvis udbuddet vedrørende de af Kontrakten omfattede Produkter indbringes for Klagenævnet for Udbud eller domstolene, og Kundens beslutning om at tildele Leverandøren Kontrakten annulleres, og/eller Kontrakten, eller dele heraf, erklæres for ”uden virkning”, eller Kunden i øvrigt pålægges at bringe Kontrakten til ophør, kan Kontrakten i hele kontraktperioden opsiges skriftligt af Kunden med et passende varsel i overensstemmelse med afgørelsen. Kunden kan tilsvarende opsiges Kontrakten i de øvrige tilfælde, der er angivet i Udbudslovens § 185.

Ved Kundens opsigelse i henhold til pkt. 5.3.1.2 skal Leverandørens eventuelle krav om erstatning eller anden form for godtgørelse som udgangspunkt afgøres efter dansk rets almindelige regler. Dog har Parterne aftalt, at en eventuel erstatning eller anden form for godtgørelse alene omfatter Leverandørens direkte og dokumenterbare tab i Kontraktens løbetid frem til ophørstidspunktet samt eventuelle nødvendige afviklingsomkostninger. Leverandøren er ikke herudover berettiget til erstatning eller anden form for godtgørelse, herunder positiv opfyldelsesinteresse, for den resterende del af kontraktperioden og indirekte tab. Leverandøren er forpligtet til at begrænse et eventuelt tab mest muligt. Kundens erstatningsansvar i forbindelse med opsigelse efter pkt. 5.3.1.2 er under alle omstændigheder maksimeret til 30.000 danske kroner pr. delkontrakt, der opsiges.”

I kontraktbilag 3 Prisark står der blandt andet:

”

Etablering af DAS jf. kravspecifikation 4.1 og 4.6 - Holbæk Sygehus
Samlet pris for etablering og idriftsættelse af en DAS løsning til ca. 85.000 m2 , inkl. alt hardware - og software, licenser, installation, implementering, projektledeelse, overtagelses- og driftsprøver samt flytning af operatørudstyr og efterfølgende servicering og overvågning i henhold til kravene i kravspecifikationen.
Nedtagning af nuværende DAS-installation inkl. bortskaffelse af affald og modregning af scrapværdi på udstyr og komponenter. Hvis scrapværdien overstiger omkostningen for nedtagning noteres den samlede sum, som et negativt beløb
Merpris for etablering og idriftsættelse af en udvidelse af DAS-løsningen omfattende 5000 m2 , inkl. alt hardware - og software, licenser, installation, implementering, projektledeelse, overtagelses- og driftsprøver samt efterfølgende servicering og overvågning i henhold til kravene i kravspecifikationens punkt 4.6 - pris baseret pr. 1 m2
Etablering af DAS jf. kravspecifikation 4.2 og 4.6 - Næstved Sygehus
Samlet pris for etablering og idriftsættelse af en DAS løsning til ca. 75.000 m2 , inkl. alt hardware - og software, licenser, installation, implementering, projektledeelse, overtagelses- og driftsprøver samt flytning af operatørudstyr og efterfølgende servicering og overvågning i henhold til kravene i kravspecifikationen.
Nedtagning af nuværende DAS-installation inkl. bortskaffelse af affald og modregning af scrapværdi på udstyr og komponenter. Hvis scrapværdien overstiger omkostningen for nedtagning noteres den samlede sum, som et negativt beløb
Merpris for etablering og idriftsættelse af en udvidelse af DAS-løsningen omfattende 5000 m2 , inkl. alt hardware - og software, licenser, installation, implementering, projektledeelse, overtagelses- og driftsprøver samt efterfølgende servicering og overvågning i henhold til kravene i kravspecifikationens punkt 4.6 - pris baseret pr. 1 m2
Etablering af DAS jf. kravspecifikation 4.3 og 4.6 - Slagelse Sygehus
Samlet pris for etablering og idriftsættelse af en DAS løsning til ca. 140.000 m2 , inkl. alt hardware og software, licenser, installation, implementering, projektledeelse, overtagelses- og driftsprøver samt flytning af operatørudstyr og efterfølgende servicering og overvågning i henhold til kravene i kravspecifikationen.
Nedtagning af nuværende DAS-installation inkl. bortskaffelse af affald og modregning af scrapværdi på udstyr og komponenter. Hvis scrapværdien overstiger omkostningen for nedtagning noteres den samlede sum, som et negativt beløb
Merpris for etablering og idriftsættelse af en udvidelse af DAS-løsningen omfattende 5000 m2 , inkl. alt hardware - og software, licenser, installation, implementering, projektledeelse, overtagelses- og driftsprøver samt efterfølgende servicering og overvågning i henhold til kravene i kravspecifikationens punkt 4.6 - pris baseret pr. 1 m2
Etablering af DAS jf. kravspecifikation 4.4 - Nykøbing Sygehus
Samlet pris for etablering og idriftsættelse af en DAS løsning til ca. 75.000 m2 , inkl. alt hardware og software, licenser, installation, implementering, projektledeelse, overtagelses- og driftsprøver samt flytning af operatørudstyr og efterfølgende servicering og overvågning i henhold til kravene i kravspecifikationen.
Nedtagning af nuværende DAS-installation inkl. bortskaffelse af affald og modregning af scrapværdi på udstyr og komponenter. Hvis scrapværdien overstiger omkostningen for nedtagning noteres den samlede sum, som et negativt beløb
Merpris for etablering og idriftsættelse af en udvidelse af DAS-løsningen omfattende 5000 m2 , inkl. alt hardware - og software, licenser, installation, implementering, projektledeelse, overtagelses- og driftsprøver samt efterfølgende servicering og overvågning i henhold til kravene i kravspecifikationens punkt 4.6 - pris baseret pr. 1 m2
Etablering af DAS jf. kravspecifikation 4.5 - Roskilde Sygehus
Samlet pris for etablering og idriftsættelse af en DAS grundløsning til håndtering af ca. 110.000 m2 (centralt udstyr) inkl. alt hardware - og software, licenser, installation, implementering, projektledeelse, overtagelses- og driftsprøver samt flytning af operatørudstyr og efterfølgende servicering og overvågning i henhold til kravene i kravspecifikationen.
Merpris for etablering og idriftsættelse af en førstegangsudvidelse af DAS-løsningen omfattende 40000 m2 , inkl. alt hardware og software, licenser, installation, implementering, projektledeelse, overtagelses- og driftsprøver samt efterfølgende servicering og overvågning i henhold til kravene i kravspecifikationen - pris baseret pr. 1 m2
Merpris for etablering og idriftsættelse af en udvidelse af DAS-løsningen omfattende 5000 m2 , inkl. alt hardware og software, licenser, installation, implementering, projektledeelse, overtagelses- og driftsprøver samt efterfølgende servicering og overvågning i henhold til kravene i kravspecifikationen - pris baseret pr. 1 m2

”

I prisarket var der ikke mulighed for at prissætte optionen beskrevet i kravspecifikationens afsnit 3.8 Nødstrøm og strømforsyning.

Region Sjælland skrev den 13. juli 2021 følgende meddelelse til tilbudsgiverne angående manglende bilag i udbudsmaterialet:

”Vi havde desværre glemt at vedlægge tegninger i ”Bilag 5 Kundens bygninger”

Det er hermed vedlagt og opdateret.”

Region Sjælland uploadede den 4. august 2021 en korrigeret kravspecifikation. I den korrigerede version var der i blandt andet afsnit 2.3 nu henvist til, at arealerne var specificeret i bilag 5. Den 10. august 2021 offentliggjorde Region Sjælland en opdateret udgave af prisarket. Af prisarket fremgår blandt andet følgende:

”...

Etablering af DAS jf. kravspecifikation 4.1 og 4.6 - Holbæk Sygehus

Samlet pris for etablering og idriftsættelse af en **DAS løsning**, baseret på tegningsmaterialet Holbæk under bilag 5, inkl. alt hardware - og software, licenser, installation, implementering, projektledelse, overtagelses- og driftsprøver samt flytning af operatørudstyr og efterfølgende servicering og overvågning i henhold til kravene i kravspecifikationen.

Nedtagning af nuværende DAS-installation inkl. bortskaffelse af affald og modregning af scrapværdi på udstyr og komponenter. Hvis scrapværdien overstiger omkostningen for nedtagning noteres den samlede sum, som et negativt beløb

Merpris for etablering og idriftsættelse af en udvidelse af DAS-løsningen omfattende **5000 m2**, inkl. alt hardware - og software, licenser, installation, implementering, projektledelse, overtagelses- og driftsprøver samt efterfølgende servicering og overvågning i henhold til kravene i kravspecifikationens **punkt 4.6** - pris baseret pr. 1 m2

Etablering af DAS jf. kravspecifikation 4.2 og 4.6 - Næstved Sygehus

Samlet pris for etablering og idriftsættelse af en **DAS løsning**, baseret på tegningsmaterialet Næstved under bilag 5, inkl. alt hardware - og software, licenser, installation, implementering, projektledelse, overtagelses- og driftsprøver samt flytning af operatørudstyr og efterfølgende servicering og overvågning i henhold til kravene i kravspecifikationen.

Nedtagning af nuværende DAS-installation inkl. bortskaffelse af affald og modregning af scrapværdi på udstyr og komponenter. Hvis scrapværdien overstiger omkostningen for nedtagning noteres den samlede sum, som et negativt beløb

Merpris for etablering og idriftsættelse af en udvidelse af DAS-løsningen omfattende **5000 m2**, inkl. alt hardware - og software, licenser, installation, implementering, projektledelse, overtagelses- og driftsprøver samt efterfølgende servicering og overvågning i henhold til kravene i kravspecifikationens **punkt 4.6** - pris baseret pr. 1 m2

Etablering af DAS jf. kravspecifikation 4.3 og 4.6 - Slagelse Sygehus

Samlet pris for etablering og idriftsættelse af en **DAS løsning**, baseret på tegningsmaterialet Slagelse under bilag 5, inkl. alt hardware - og software, licenser, installation, implementering, projektledelse, overtagelses- og driftsprøver samt flytning af operatørudstyr og efterfølgende servicering og overvågning i henhold til kravene i kravspecifikationen.

Nedtagning af nuværende DAS-installation inkl. bortskaffelse af affald og modregning af scrapværdi på udstyr og komponenter. Hvis scrapværdien overstiger omkostningen for nedtagning noteres den samlede sum, som et negativt beløb

Merpris for etablering og idriftsættelse af en udvidelse af DAS-løsningen omfattende **5000 m2**, inkl. alt hardware - og software, licenser, installation, implementering, projektledelse, overtagelses- og driftsprøver samt efterfølgende servicering og overvågning i henhold til kravene i kravspecifikationens **punkt 4.6** - pris baseret pr. 1 m2

Etablering af DAS jf. kravspecifikation 4.4 - Nykøbing Sygehus

Samlet pris for etablering og idriftsættelse af en **DAS løsning**, baseret på tegningsmaterialet Nykøbing under bilag 5, inkl. alt hardware og software, licenser, installation, implementering, projektledelse, overtagelses- og driftsprøver samt flytning af operatørudstyr og efterfølgende servicering og overvågning i henhold til kravene i kravspecifikationen.

Nedtagning af nuværende DAS-installation inkl. bortskaffelse af affald og modregning af scrapværdi på udstyr og komponenter. Hvis scrapværdien overstiger omkostningen for nedtagning noteres den samlede sum, som et negativt beløb

Merpris for etablering og idriftsættelse af en udvidelse af DAS-løsningen omfattende **5000 m2**, inkl. alt hardware - og software, licenser, installation, implementering, projektledelse, overtagelses- og driftsprøver samt efterfølgende servicering og overvågning i henhold til kravene i kravspecifikationens **punkt 4.6** - pris baseret pr. 1 m2

Etablering af DAS jf. kravspecifikation 4.5 - Roskilde Sygehus

Samlet pris for etablering og idriftsættelse af en **DAS grundløsning til håndtering af ca. 110.000 m2** (centralt udstyr) inkl. alt hardware - og software, licenser, installation, implementering, projektledelse, overtagelses- og driftsprøver samt flytning af operatørudstyr og efterfølgende servicering og overvågning i henhold til kravene i kravspecifikationen.

Merpris for etablering og idriftsættelse af en **førstegangsudvidelse** af DAS-løsningen omfattende **40000 m2**, inkl. alt hardware og software, licenser, installation, implementering, projektledelse, overtagelses- og driftsprøver samt efterfølgende servicering og overvågning i henhold til kravene i kravspecifikationen - pris baseret pr. 1 m2

Merpris for etablering og idriftsættelse af en **udvidelse** af DAS-løsningen omfattende **5000 m2**, inkl. alt hardware og software, licenser, installation, implementering, projektledelse, overtagelses- og driftsprøver samt efterfølgende servicering og overvågning i henhold til kravene i kravspecifikationen - pris baseret pr. 1 m2

”

Region Sjælland ændrede den 17. august 2021 prisarket, version 1.3, således, at kravspecifikationens punkt 3.8 Nødstrøm og strømforsyning blev tilføjet, så det var muligt at angive priser på optionen. Den 19. august 2021 uploadede Region Sjælland kravspecifikation version 1.3 på EU-supply.

Spørgsmål/svar

Under udbudsprocessen blev der blandt andet stillet følgende spørgsmål:

”

Spørgsmål og svar					
Udbud : 274271: 1 DAS Region Sjælland					
Id	Revideret emne	Revideret spørgsmål	Svar	Fore-spurgt dato (CET)	Svar dato (CET)
163865	Spørgsmål til kravspecifikationen	... 2.3 Dækningsområde (MK) De tilbudte løsninger skal kunne tilbyde dækning i samtlige indendørs etagekvadratmetre herunder i vertikale bygningssektioner som f.eks. trappeskakter og elevatorer, svarende til: Slagelse 94.400 Slagelse Psyk. 44.000 Holbæk 85.000 Roskilde 110.000 Næstved 75.000 Nykøbing F. 75.000 Arealerne er specificeret i Bilag 3*. Spm; Der henvises til Bilag 3 for en specifikation af etagearealerne – Bilag 3 er etagearealerne og der er ikke yderligere information end i ovenstående? Findes der en specifikation af kvadratmeter pr. bygning?	... 2.3 Kunden gør opmærksom på, at der er fejl i nedenstående henvisninger til bilagene i kravspecifikationen: I 2.3 burde der være henvist til bilag 5 i stedet for bilag 3. I 3.5 burde der ligeledes være henvist til bilag 5 i stedet for bilag 3. I 3.6 burde der ligeledes være henvist til bilag 5 i stedet for bilag 3. I 6.4 burde der være henvist til bilag 3 i stedet for bilag 4. Kunden vurderer, at de fejlagtige henvisninger ikke bør have skabt misforståelser eller forvirring. Rettelserne fremgår af nyt uploadet kravspecifikation. (bilag 2)	29-07-2021	04-08-2021
...					
164261	Bilag 5 – Kundens oplysninger	Bilag 5 – flere at krydsfelt dokumenterne indeholder ikke rum nr eller tilsvarende unik identifikation – kan dette skaffes således at det bliver muligt at relatere krydsfeltinformation til bygningstegningerne ?	Kunden er opmærksom på den ufuldstændige information om lokationen af krydsfelterne og vil fremskaffe og uploade forhåndværende information.	04-08-2021	06-08-2021
164350	Bygningstegninger bilag 5 og arealopgørelser på de	De fremsendte tegninger synes ikke komplette for de enkelte hospitaler. For eksem	Kunden anerkender at det er afvigelser i tegningsmaterialet og vil hurtigst muligt opdatere tegningerne.	04-08-2021	06-08-2021

	enkelte hospitaler	Der er ingen tunneltegninger i de fremsendte tegninger. Samtidig der for de enkelte hospitaler en væsentlig afvigelse imellem summen af areal på de fremsendte tegninger, og de i kravspecifikationen opgivne arealer. Bygherre bedes beskrive hvordan dette skal håndteres i forbindelse med tilbudsgivning, samt endelig ordresum. For eksempel om den tilbudte pris skal baseres på de angivne arealer i prisbilag med de fremsendte tegninger som eksempler på dækningsområder. Samt også angive princippet for den endelige ordresum i forhold til aktuelt og oplyst areal.	Kunden understreger at det er tegningerne over bygningerne som er gældende for udbuddet.		
164351	Bilag 5 Bygningstegninger	Der er ikke angivet eventuelle føringsveje/rør og tunneller imellem bygninger på tegninger i bilag 5. I forbindelse med rundvisningen på de enkelte hospitaler blev det oplyst at det kunne forudsættes at der var føringsvej/rør imellem de forskellige bygninger. Bygherre bedes bekræfte dette, eller fremsende komplette tegninger og oversigter for føringsveje imellem bygninger	Kunden bekræfter, at der er føringsveje, rør eller tunneller mellem bygningerne, der muliggør DAS installationen.	04-08-2021	06-08-2021
...					

164619	Bilag 5 Bygningstegninger og Bilag 3 Prisark	I forbindelse med svar til spørgsmål ID 164350 oplyses at: "Kunden anerkender at det er afvigelser i tegningsmateriale og vil hurtigst muligt opdatere tegningerne. Kunden understreger at det er tegningerne over bygningerne som er gældende for udbuddet." Baseret på ovenstående svar bedes kunden bekræfte, at det kun er områder hvor der er tegninger der findes i bilag 5, hvor der skal tilbydes dækning. Dette selvom areal opgivet i Bilag 3 Prisark ikke svarer til areal på tegninger for det enkelte hospital. I forbindelse med opdatering af tegningsmateriale, samt ovenstående svar, anmodes om tidsfrists forlængelse for aflevering af tilbud på minimum 1 uge, og derefter således at der er minimum 8 komplette arbejdsdage fra modtagelse af komplette tegninger for alle hospitaler til aflevering af tilbud.	Kunden kan bekræfte, at det kun er områder hvor der er tegninger der findes i bilag 5, hvor der skal tilbydes dækning. Bilag 5 er opdateret Bilag 3 - Prisark er hermed præciseret og opdateret til Bilag 3 - Prisark version 1.2 Trods opdatering af tegningerne bliver tidsfristen ikke forlænget, da det kun omhandler få bygninger og kvadratmeter. Se primært Holbæk med nyt oversigtskort og bygning 32, udvidelse ved bygning 19 (18), bygning 2 er kapelbygning, 14A, P1 og P3 er blevet bygninger. Derudover bl.a. Roskilde med Bygning 7 og 31 som har små ændringer.	08-08-2021	10-08-2021
...					
164807	Råd og vejledning	Tilbudsgiver gør opmærksom på at der fortsat ikke er blevet fremsendt opdaterede tegninger over de enkelte hospitaler samt at det, på baggrund af de svar som Ordregiver er fremkommet med, vedr. selvsamme bygnings-tegninger, ikke er muligt at beregne en km² pris på installationen på de enkelte hospitaler. Ligeledes gøres opmærksom på, at differencen mellem de angivende km² i de allerede fremsendte tegninger og de km² der er angivet i Bilag 3 - Priser ikke er ens, hvorfor det ikke er muligt at beregne en pris.	Både Bilag 5 - tegninger og Bilag 3 - Prisark er opdateret Tilbudsfristen forlænges ikke da Ordregiver ikke vurderer forandringer som værende små.	10-08-2021	10-08-2021

		Tilbudsgiver anbefaler derfor, at Ordregiver opdaterer udbudsmaterialet, således at der er samhörighed mellem de vedlagte tegninger og bilag 3 Priser. Ligeledes anbefales det at tilbudsfristen forlænges med en uge, således at det er muligt at udarbejde nye beregninger.			
164879	Oplysning om antal km2 for hvert hospital	Tilbudsgiver kan konstatere, at der ved de på ny fremsendte tegninger over de fem lokationer som indgår i tilbuddet, ikke længere fremgår et antal km2 hvor hver lokation. Ordregiver bedes oplyse hvad det samlede antal km2 er for hver lokation, således at Tilbudsgiver har mulighed for at fremsende et retvisende tilbud og Ordregiver mulighed for at evaluere de indkommende tilbud på et sammenligneligt grundlag.	Ordregiver evaluerer hvert tilbud som det fremgår fra Bilag 3 prisark og Bilag 5 med bygningstegninger. Alle Sygehuse undtagen Roskilde skal dækkes ift. tegninger. Roskilde Sygehus dækkes pr. m2 Ordregiver vurderer at have mulighed for at evaluere de indkommende tilbud på et sammenligneligt grundlag, hvis tilbudsgiver følger retningslinjer ift. hvert sygehus.	10-08-2021	11-08-2021
164895	Bilag 3 – Prisark version 1.2 – Roskilde Sygehus	I Bilag 3 - Prisark version 1.2 er der for Option Roskilde Sygehus angivet at prisen indeholder dækning for ca. 110.000m2, men der er kun tegninger på ca. 77.00 m2 for Roskilde Sygehus, jvf "Bygningsoversigt Roskilde" i Bilag 5 for Roskilde Sygehus. For øvrige sygehuse er angivet at prisen skal angives for dækning i de områder hvor der er tegninger i bilag 5. Er dette også tilfældet for Roskilde Sygehus? Eller skal dette punkt i prisark forstås anderledes?	Kun ved Roskilde Sygehus skal prisen være for dækning pr. m2. Dette skyldes at det forventes at Roskilde Sygehus størrelse er i betydelig vækst. Dermed skal Roskilde Sygehus forstås anderledes end de resterende.	10-08-2021	11-08-2021
164920	Bilag 5 – Tilbudsfrist	Ref spørgsmål 164807. Vi anmoder om at Ordregiver genovervejer begrundelsen for ikke at forlænge tilbudsfristen. Ordregiver har erstattet hele bilag 5 med et nyt bilag 5 indeholdende 633 filer uden at der fremgår på nogen entydig måde hvad som er ændret i forhold til den tidligere version af bilag 5. Det er derfor nødvendig for tilbudsgiver at gennemgå samtlige tegninger i det nye bilag 5 for at forsikre sig om at tilbuddet	Tilbudsfrist udsættes fra 16. august kl.12.00 til torsdag den 19. august kl.12.00 Det er ikke muligt at udsætte tilbudsfrist yderligere grundet projektets andre tidsbegrænsninger og deadlines som fortsat fastholdes. Ny tidsfrist er: Torsdag den 19. august kl. 12.00	11-08-2021	11-08-2021

		afgives på korrekt grundlag. Det kan ikke betragtes som andet end en væsentlig ændring. Dertil kommer at usikkerheden om bygningstegninger medfører en lavere grad af gennemsigtighed og ligebehandling af tilbudsgivere til væsentlig fordel for den eksisterende leverandør, som kender den eksisterende bygningsmasse. Der anmodes om at tilbudsfristen udskydes med 7 dage, men betinget af at der ikke er yderligere ændringer til udbudsmaterialet.			
...					
164923	Bilag 5	I den nye version af Bilag 5 mangler der nogle tegninger som var med i det tidligere Bilag 5. Dette vedrører eksempelvis Holbæk Byg 24, 27, 28, 30, 41, 42, 43, 44, 50, 51, 55, 56, 57 og 58" 1. Er det korrekt forstået at disse bygninger ikke længere indgår i projektet? 2. Kan ordregiver fremsende en eksakt, komplet og overskuelig liste over ændringer (nye dokumenter, dokumenter som udgår, ændrede dokumenter) som er udført mellem det tidligere bilag 5 og det nuværende bilag 5?	1. Bygninger indgår i projektet 2. Der er hermed blevet lagt den endelige eksakte kopi op. Ingen tegninger tilføjes eller fjernes fra nu. Det betyder at de tegninger som ligger på CTM er de endelige og de tegninger tilbudsgiver skal forholde sig til endeligt. Hermed er igen tilføjet Byg 24, 27, 28, 30, 41, 42, 43, 44, 50, 51, 55, 56, 57 og 58, hvor tegningerne mangledede, men stadig kunne ses på oversigt over Holbæk Sygehus. Nævnte ændringer er de eneste foretaget denne gang. Nyeste version er: Bilag 5 Kundens bygninger v3	11-08-2021	11-08-2021
...					
165387	Omkostninger til nødstrømstilslutning angives i Prisbilaget	... I afsnit 3.8 Nødstrøm og strømforsyning (MK) - OPTION, står angivet at det er et minimumskrav og en option. Vi kan ikke se hvor prisen kan angives i prisarket? ...	Ordregiver har tilført option til opdateret prisark Ny version af prisark er uploadet. Bilag 3 - Prisark - præciseret med punkt 3.8	16-08-2021	17-08-2021

165525	Vedr. spm nr. 164879	Ordregiver skriver i sit svar at "Alle Sygehuse undtagen Roskilde skal dækkes ift. Tegninger. Roskilde Sygehus dækkes pr. m2". Det er tilbudsgivers opfattelse, at det ikke vil være muligt for Ordregiver at få ens tilbud fra de givende leverandører baseret på blot tegninger fra bilag 5, da det er vigtigt at kende omfanget af lokaler for at kunne tilsikre en korrekt prissætning. I henhold til principperne i udbudsloven er det vigtigt at Ordregiver bl.a. sikrer, at alle relevante oplysninger om den udbudte kontrakt er tilgængelig for tilbudsgiverne, dernæst at tildelingen af kontrakten sker på en gennemsigtig måde, som sætter tilbudsgiverne i stand til at vurdere, om Ordregiver overholder de processer, kriterier og metoder, der er opstillet for tildeling af kontrakten, jf. blandt andet gennemsigtighedsprincippet. Som det er på sit nuværende, kan Tilbudsgiver ikke se hvordan Ordregiver kan sammenligne de indkomne tilbud, når kriterierne, såsom angivelse af m2 på sygehuse, ikke er angivet. Dette vil give vidt forskellige tilbud, som ikke vil være sammenlignende, og i værste fald være umulig at vurdere om en dækning er lavet tilstrækkeligt og derfor ikke give den ønskede, dækning som Kunden ønsker. Dette kan ende ud tilbud som efterfølgende må udvides fra en tilbudsgivers side, og at opnå en dækning, og derfor ikke være den genstand som vindende tilbudsgiver oprindeligt blev evalueret/vundet ud fra, og derfor ikke konkurrenceudsat.	Ordregiver fastholder sit svar til spørgsmål 164879. Ordregiver fastholder at det forelagte udbudsmateriale er ens for alle og indeholder alle relevante oplysninger for at tilbudsgiver kan afgive tilbud. De tekniske tegninger, med undtagelse af tegningerne for Roskilde, indeholder km2 oplysninger og/eller målestoksforhold, hvorfor de afgivne tilbud baseret på de tilgængelige tegninger kan vurderes på baggrund af et sammenligneligt grundlag.	17-08-2021	18-08-2021
--------	----------------------	---	---	------------	------------

165534	Nødstrømstilslutning – MK eller Option ?	Efter at Ordregiver har opdateret bilag 3 - prisark er det uklart hvorvidt krav 3.8 skal prissættes som et mindstekrav eller en option, da der i bilag 2- kravspecifikationen står følgende: 3.8 Nødstrøm og strømforsyning (MK) – OPTION Vil Ordregiver venligst præcisere hvorvidt denne skal prissættes som en option eller som et mindstekrav?	Kunden præciserer, at krav 3.8 Nødstrøm og strømforsyning (MK) - OPTION er en option, men, at der er krav i denne option, som er mindstekrav, og derved skal kunne opfyldes.	17-08-2021	18-08-2021
--------	--	---	--	------------	------------

”

Tildeling

Inden udløbet af tilbudsfristen den 19. august 2021 modtog Region Sjælland tilbud fra følgende fire tilbudsgivere:

1. Kemp & Lauritzen A/S
2. Atea
3. Eltel
4. KM Telekom.

I Ateas tilbudsbesvarelse står der bl.a.:

”Vi er startet med at vurdere om det på nogen måde er muligt at genanvende en del af den nuværende løsning eksempelvis kabler, komponenter antenner. Men vi har dog hurtigt kunne konkludere at, både ud fra kravet til maksimal nedetid på DAS anlægget i forbindelse med genbrug af de fysiske coaxialkabler og komponenter som tapper og splitters, men også det faktum, at de nuværende installerede produkter slet ikke lever op til de tekniske minimumskrav der stilles i dette udbud. Derfor er der ikke mulighed for at genanvende nogle af de gamle materialer, hvorfor at disse påregnes demonteret.”

Ved brev af 14. september 2021 til Atea underrettede Region Sjælland om, at Kemp & Lauritzen A/S havde afgivet det økonomisk mest fordelagtige tilbud, og at regionen havde til hensigt at indgå den udbudte kontrakt med Kemp & Lauritzen A/S efter standstill-periodens udløb den 24. september 2021.

I brevet hedder det blandt andet:

”Tilbudsgiverne fremgår af nedenstående tabel, hvoraf det også fremgår hvordan tilbuddet fra Atea har klaret sig.

Tilbudsgiver	Total for underkriteriet ”Teknik og Funktionalitet”	Total for underkriteriet ”Implementering”	Total for underkriteriet ”Service”	Total for underkriteriet ”Pris”	Sum af point opnået tildelingskriteriet
Kemp og Lauritzen A/S	22,00	9,60	11,36	40	82,96
Atea A/S	26,50	11,10	11,07	32,68	81,35
Eltel					
KM Telekom					

Region Sjælland har fundet, at det økonomisk mest fordelagtige tilbud er afgivet af Kemp & Lauritzen A/S, og denne vurdering beror på nedenstående forhold.

...

Sammenfattende vurdering

Når tilbuddet fra Atea sammenholdes med det vindende tilbud, har det været udslagsgivende for tildelingsbeslutningen, at tilbudssummen fra vindende tilbudsgiver var markant lavere.

Atea er således vurderet dårligere på pris, der vægtede 40%.

Hvad angår de kvalitative underkriterier, har Atea leveret en høj og flot kvalitet og har i underkriterierne Teknik og Funktionalitet samt Implementering opnået lidt højere point end den vindende tilbudsgiver.”

Atea har under sagen indhentet en erklæring af 11. november 2021 fra Telpartner A/S, hvor der bl.a. står:

”Telpartner A/S kan i den forbindelse herunder med det forudgående kendskab, Telpartner A/S har til Region Sjælland hospitaler omfattet af den udbudte rammeaftale, konstatere - og på tro og love erklære til brug for den verserende klagesag ... at store dele af det tegningsmateriale, der er fremlagt i udbudsmaterialet, ikke er retvisende, idet tegningerne er for-

ældede og ikke afspejler den aktuelle indretning af lokaler/arealer, ligesom tegningsmaterialet er ufuldstændigt i den forstand, at der ikke er fremlagt tegningsmateriale på samtlige bygninger og lokaler, der er omfattet af dækningen i medfør af rammeaftalen, ligesom en del af tegningerne ikke er målfaste, hvormed arealernes størrelse ikke kan udledes.

Som eksempel kan fremhæves, at der for Holbæk Sygehus for eksempel ikke var vedlagt tegningsmateriale for Bygning 15. For Bygning 14 var der alene fremlagt tegning på én etage på trods af, at der er mindst 3 etager i denne bygning samt formentligt en kælder.

For Slagelse Psyk. er der fremlagt tegninger på Bygning 1, Bygning 2 og Bygning 3. Der er ikke fremlagt tegninger på Bygning 4 eller Bygning 5. Det er således ca. 50 % af lokalerne for Slagelse Psyk., der ikke er fremlagt tegninger på, hvilket svarer til ca. 20.000 m².”

Parternes anbringender

Ad påstand 1

Atea har gjort gældende, at Region Sjælland ikke har stillet klare, præcise og fyldestgørende oplysninger til rådighed for tilbudsgiverne, på trods af at sådan materiale var afgørende af hensyn til ligebehandlingen af tilbudsgiverne, herunder for at sikre en lige konkurrence imellem tilbudsgiverne, og således at tilbudsgiverne havde et klart, præcist og fyldestgørende materiale at udarbejde tilbud på baggrund af.

På trods af indvendinger fra tilbudsgiverne stillede Region Sjælland således et uklart, utilstrækkeligt og mangelfuldt tegningsmateriale, som ikke var retvisende, til rådighed for tilbudsgiverne. Tegningsmaterialet bestod af mere end ti år gamle kort/plantegninger, hvor flere bygninger/udvidelser ikke var medtaget, ligesom der forelå tegningsmateriale af bygninger på flere af hospitalerne, som ikke længere eksisterede. Bygningernes indvendige og udvendige arealer for omkring en fjerdedel af plantegningerne var angivet ud fra målestoksmål, og uden at eksakte m²-angivelser fremgik af plantegningerne. Det var ikke muligt præcist at fastlægge størrelsen på lokaliteterne, da plantegningerne var vedlagt udbudsmaterialet i JPEG-format, som ikke gav mulighed for at zoome ind og ud på tegningerne, uden at det gik ud over nøjagtigheden, som derved reduceredes med ca. 40 procent. Materialet bestod oprindeligt af tegninger over kun ét ud af fem sygehuse, indtil det blev suppleret

med materiale for de resterende sygehuse, hvilket materiale dog var ligeså uklart og mangelfuldt.

De mange spørgsmål, der blev stillet under udbuddet, understøtter, at tegningsmaterialet var uklart og mangelfuldt. Region Sjælland anerkendte selv under udbudsprocessen, at materialet var mangelfuldt og foretog løbende supplerings og rettelser af dette.

Som det fremgår af spørgsmål/svar efterspurgt af tilbudsgiverne løbende en retvisende og fyldestgørende oversigt over det eksakte antal kvadratmeter, der skulle afgives tilbud på. Region Sjælland fastholdt dog, at tilbudsgiverne måtte beregne kvadratmeterne ud fra de ca. 630 tegninger, som dog ikke på noget tidspunkt har været klare og fyldestgørende i målangivelsen.

Når tilbudsgiverne ikke kendte de eksakte mål for lokaliteterne, var det ikke muligt at udarbejde og prissætte et konditionsmæssigt tilbud, jf. f.eks. mindstekravene i kravspecifikationens afsnit 2.4 og 3.5, idet det ikke var muligt for tilbudsgiverne at gøre sig bekendt med de basale forudsætninger for at tilbyde et funktionsdygtigt DAS-system.

Det fremgår forudsætningsvist af kravspecifikationens afsnit 7.2, at behovet for DAS-antenners afhænger af indretningen og størrelsen på arealer og lokaler. En 100 % funktionel DAS-løsning i samtlige påkrævede lokaler vil således ikke kunne tilbydes uden kendskab til indretning og areal på lokalerne.

Der var med tegningsmaterialet pålagt tilbudsgiverne en risiko for både variation i fordelingen af kvadratmeter og for det reelle samlede antal kvadratmeter, der skulle afgives tilbud på, som hver især kan være afgørende faktorer for prisen.

I et udbud som det foreliggende må det anses for afgørende, at tilbudsgiverne er bekendt med – eller har mulighed for at beregne – indretningen og størrelsen på de arealer og lokaler, som løsningen skal dække, for at kunne optimere deres tilbud ud fra de specifikke bygningsforhold, jf. herved kravspecifikationens afsnit 7.2 og 2.3, og for at kunne tilbyde en løsning, der fungerer. Kemp & Lauritzen A/S har i kraft af sin position som hidtidig leverandør på drift og vedligehold af det eksisterende DAS-anlæg samt som leverandør på el-entreprisen haft kendskab til størrelse, indretning og placering af lokalerne. Kemp & Lauritzen A/S har på den baggrund haft en uberettiget og

ulovlig konkurrencefordel, hvilket tillige støttes af erklæringen fra Telpartner A/S.

Det forhold, at den udbudte DAS-løsning omfattede en udvidet dækning i forhold til det eksisterende, således at der med den udbudte løsning opskaleres til fuld dækning, ændrer heller ikke ved, at Kemp & Lauritzen A/S har haft en klar konkurrencefordel i relation til prissætning. Det er muligt, at Kemp & Lauritzen A/S ikke i medfør af sin egenskab som eksisterende leverandør har haft kendskab til alle lokaliteter, men Kemp & Lauritzen A/S har, som det fremgår af oversigten over arealantal og dækningsprocent på det eksisterende DAS-anlæg, haft en betydelig viden om en stor del af arealerne for den udbudte løsning.

Kemp & Lauritzen A/S har endvidere haft en ulovlig og uberettiget konkurrencefordel ved sit kendskab til det eksisterende DAS-anlæg i kraft af sin position som den eksisterende leverandør på drift og vedligeholde af dette anlæg. Tilbudsgiverne skulle foruden etablering af en ny DAS-løsning også sørge for (og prissætte) nedtagning af den hidtidige DAS-installation mv. Kemp & Lauritzen A/S har således kendskab til anlæggets beskaffenhed og stand, til installationer, til kabelbakker i samtlige arealer og lokaler og til lofternes beskaffenhed, som alt sammen er afgørende i relation til prissætning af nedtagning af det eksisterende DAS-system, bortskaffelse af affald og prissætning af en eventuel scrapværdi. Dette kendskab har også betydning for prissætning af selve tilbuddet på den nye DAS-løsning, da udbudsmaterialet gav adgang til, at tilbudsgiverne kunne genbruge eventuelt funktionsdygtigt udstyr fra den eksisterende løsning. Region Sjælland har ikke vedlagt udbudsmaterialet information om art, omfang eller placering af det eksisterende DAS-system. Det var dermed kun Kemp & Lauritzen A/S, der havde viden om disse forhold.

Evalueringsmetoden for underkriteriet ”Pris” medførte, at selv en mindre procentuel forskel i priser ville betyde relativt meget og kunne således være helt afgørende for tildelingen. Dette understøtter behovet for, at alle tilbudsgivere havde samme viden om forholdene vedrørende arealer og lokaler samt om forholdene vedrørende det eksisterende DAS-anlæg, herunder omfang og placering, for præcist at kunne prissætte det nye DAS-anlæg samt nedtagning og bortskaffelse af affald forbundet med det eksisterende DAS-anlæg, ligesom detaljer om selve det eksisterende DAS-anlægs funktioner og alder ville

spille en væsentlig rolle, når eventuel scrapværdi af det eksisterende DAS-anlæg skulle prissættes.

Når tilbudsgiverne havde mulighed for at genbruge eksisterende komponenter i et nyt DAS-design, er der behov for, at alle tilbudsgivere har samme viden om det eksisterende DAS-anlæg, herunder omfang, placering og detaljer om selve systemets funktioner, for at alle tilbudsgivere har samme udgangspunkt i relation til muligheden for at indregne genbrug af eksisterende komponenter i prissætningen.

Ifølge udbudsmaterialet skulle der afgives tilbud på baggrund af de faktiske og reelle arealer og lokaler. Det var i hvert fald ikke klart for tilbudsgiverne, at dette ikke var tilfældet, idet det fremgår af udbudsmaterialet, at de tilbudte løsninger skulle kunne tilbyde dækning i samtlige indendørs etagekvadratmetre, herunder i vertikale bygningssektioner, jf. kravsspecifikationens pkt. 2.3. Endvidere fremgår det af kravspecifikationens pkt. 3.1 bl.a., at formålet med etablering af DAS var at sikre god dækning og høj kapacitet på både tale og mobildata, at designet skulle dække det samlede areal med mindst 95 % af det af Teleindustriens anbefalet signalniveau, og at dækningen skulle være sammenhængende.

Det fremgår også af udbudsmaterialet, herunder af den oprindelige prisliste, at tilbud skulle afgives på baggrund af et samlet m²-antal angivet i ca.-mængder for hvert sygehus. Selvom Region Sjælland i sit svar til spørgsmål nr. 16 den 10. august 2021, hvilket var få dage før tilbudsfristens udløb, præciserede, at tilbudsprisen skulle baseres på de mål, som over ca. 630 filer var anført i tegningsmaterialet for de fem sygehuse, og offentliggjorde en korriigeret prisliste, ændrede Region Sjælland ikke i øvrigt udbudsmaterialets krav til dækningsomfang. Det har således i bedste fald været uklart for tilbudsgiverne, hvad der gjaldt, idet dette må anses for at være ændret løbende under udbuddet. Tilsvarende blev det tegningsmateriale, der i så fald skulle afgives tilbud på baggrund af, løbende ændret, fjernet fra og (gen)tilføjet til udbudsmaterialet.

Selv hvis tilbudsgiverne skulle afgive tilbud på baggrund af det uklare og ufuldstændige tegningsmateriale, førte denne omstændighed ikke til en udligning af den konkurrencefordel, som Kemp & Lauritzen A/S havde ved at kende til de faktiske forhold. Kemp & Lauritzen A/S kunne fortsat prissætte

sit tilbud uden at skulle indregne den risiko, der var forbundet med uklarheden i relation til de faktiske forhold. Såfremt det samlede areal efter de faktiske forhold skulle vise sig at være lavere end de kvadratmeter, som var angivet i tegningsmaterialet, ville Kemp & Lauritzen A/S aldrig prissætte højere, blot fordi udbudsmaterialet angiver, at der skulle prissættes ud fra det højere antal kvadratmeter i tegningsmaterialet. Det vil derimod de øvrige tilbudsgivere, som kun kender til tegningsmaterialet med det større antal kvadratmeter. I den omvendte situation, hvor tegningsmaterialet udviser et mindre samlet areal, end hvad der reelt er tilfældet for de faktiske forhold, vil Kemp & Lauritzen A/S stadig have den fordel, at de frit vil kunne prissætte tilbuddet lavt og dermed vide, at der lå en ”gevinst” for ”mer”-leveringer, som ifølge Region Sjælland ville kunne opkræves efterfølgende. Udover at tegningsmaterialet indeholdt store afvigelser i det antal kvadratmeter, som løsningen skulle dække i forhold til de faktiske forhold, manglede materialet også afgørende og relevante oplysninger om placering og indretning af lokalerne. Disse oplysninger var i høj grad afgørende for prissætningen af tilbuddene. Tegningsmaterialet var derfor så uklart, forældet og ufyldstgørende i relation til de faktiske forhold, at det ikke var egnet til at danne grundlag for tilbudsgivningen, hvorfor Kemp & Lauritzen A/S, som havde kendskab til de reelle forhold, havde en iboende konkurrencefordel, som det ikke var muligt at udligne, uden at udbudsmaterialet var vedlagt et mere retvisende tegningsmateriale eller alternativt som et minimum, at der var givet tilbudsgiverne langt mere tid til besigtigelsen.

Det er i øvrigt intet sted i udbudsmaterialet, herunder i kontrakten, angivet eller i øvrigt forudsat, at den vindende tilbudsgiver ville få betaling i forhold til det faktiske (større) tidsforbrug og de faktiske (flere) udgifter, der måtte være forbundet med, at tegningsmaterialet i visse henseender ikke var retvisende. Som udbuddet blev tilrettelagt, og som udbudsmaterialet er formuleret, forhindrer udbudsmaterialet i realiteten, at der er mulighed for at regulere prisen i overensstemmelse med de reelle faktiske forhold. Prisarket giver alene mulighed for at angive én samlet pris for etablering og idriftsættelse af en DAS-løsning for hvert sygehus omfattet af kontrakten. Det fremgår af prisarket, at prisen er ”inkl. alt hardware - og software, licenser, installation, implementering, projektledelse, overtagelses- og drifts-prøver samt flytning af operatørustyr og efterfølgende servicering og overvågning i henhold til kravene i kravspecifikationen”.

Der er ikke i prisarket givet mulighed for at angive fx en m²-pris, eller en stykpris for komponenter osv., som kunne danne grundlag for en regulering som angivet af Region Sjælland. Som udbudsmaterialet er udfærdiget, er det således meget svært at se, hvordan en sådan regulering skulle kunne foretages. Det fremgår i øvrigt af kravspecifikationens pkt. 4.1-4.4, at prisen i prisbilaget skulle dække en samlet DAS-løsning, uden at det er angivet, at prisen kan reguleres efterfølgende.

Det har således hverken støtte i udbudsmaterialets ordlyd eller i udformningen af udbudsmaterialet, at der kunne ske en efterfølgende regulering af prisen. Det må derfor lægges til grund, at den pris, som tilbudsgiverne tilbød, var bindende for tilbudsgiverne, og at tilbudsgiverne måtte indregne en væsentlig risiko for både variation i fordelingen af kvadratmeter og for det reelle samlede antal kvadratmeter, der skulle afgives tilbud på, og som hver især kunne være afgørende faktorer for prisen. Den eneste tilbudsgiver, som ikke blev pålagt denne risiko, var Kemp & Lauritzen A/S, der havde kendskab til de eksakte mål og indretningen på samtlige de forskellige lokaliteter og dermed kunne prissætte og afgive sit tilbud uden risiko for variation i fordelingen af og afvigelser i antal af kvadratmeter på lokaliteterne.

I relation til det eksisterende DAS-anlæg har Region Sjælland ikke vedlagt tegningsmateriale eller oplysninger, der tilnærmelsesvist sikrer, at alle tilbudsgiverne blev behandlet "så lige som muligt". Region Sjælland har alene oplyst kvadratmeter, dækningsprocent og antal sektorer på de enkelte sygehuse (for Næstved Sygehus er alene oplyst antal sektorer) i kravsspecifikationens pkt. 3.5. Udbudsmaterialet indeholder ikke yderligere information om art, omfang, stand eller placering af det eksisterende DAS-system. Kemp & Lauritzen A/S kendte dog som hidtidig leverandør på drifts- og serviceaftalen på den hidtidige DAS-løsning til omfang, placering og stand af det eksisterende DAS-system og havde dermed forudsætningerne for præcist at prissætte den del af opgaven, der vedrørte nedtagning, bortskaffelse og eventuelt prissætning af en scrapværdi uden at måtte indregne en tilsvarende risiko for omfang, placering og stand af det eksisterende anlæg, som de øvrige tilbudsgivere måtte indregne.

Der var under udbuddet planlagt besigtigelse af to sygehuse pr. dag med 3 timers mellemrum, hvor der skulle indregnes tid til besigtigelse og transport fra et sygehus til et andet. Der var således afsat et meget begrænset tidsrum for besigtigelserne.

Det forhold, at der ikke kunne vedlægges helt afgørende og centralt tegningsmateriale til udbudsmaterialet, herunder af sikkerhedsmæssige hensyn for så vidt angår bygning 4 og 5 på Slagelse Psykiatri, der indeholder Afdeling for Retspsykiatri og Sikringsafdelingen, kunne nemt have været håndteret på den måde, at tilbudsgiverne i stedet fik mulighed for at gennemføre en ordentlig og grundig besigtigelse af arealerne og lokalerne.

Udbuddet blev gennemført som følge af, at Region Sjælland i juni måned 2021 ekstraordinært modtog en bevilling til at opgradere og udskifte den eksisterende DAS-løsning på hospitalerne. Der var politisk fastsat en tidsplan for leverancen af det nye DAS-anlæg, som skulle overholde en grundlæggende milepæl om afsluttet levering senest den 31. december 2021, jf. også kravspecifikationen pkt. 5.7. Det må således lægges til grund, at Region Sjælland har haft en bagkant på at færdiggøre udbuddet og dermed har ønsket en så kort proces som muligt, hvilket både har ført til, at Region Sjælland ikke har haft tid til at tilvejebringe og vedlægge udbudsmaterialet klart og fyldestgørende tegningsmateriale, ligesom det tegningsmateriale, som kunne fremlægges, blev suppleret løbende og ændret af flere omgange under udbuddet. Hensynet til denne bagkant kan også være grunden til, at Region Sjælland ikke prioriterede at afsætte tid til en grundig og tilstrækkelig besigtigelse af arealerne og lokalerne for tilbudsgiverne. Besigtigelserne bekræftede, at der var væsentlig uoverensstemmelse imellem de faktiske forhold og Region Sjællands tegningsmateriale, og bekræftede dermed, at udbudsmaterialet på afgørende punkter var uklart og uigennemsigtigt og ikke egnet til at danne grundlag for en korrekt prissætning af den udbudte løsning. Hensynet til at nå en politisk fastsat tidsplan for gennemførelse af udbuddet kan ikke legitimere Region Sjællands tilsidesættelse af principperne om ligebehandling og gennemsigtighed, og Region Sjælland burde således have sikret, at Kemp & Lauritzen A/S' konkurrencefordel blev udlignet i tilstrækkeligt omfang, selvom dette ville have krævet mere tid eller flere ressourcer. Gennemførelsen af udbuddet bærer i det hele generelt præg af, at Region Sjælland har været under et tidspres for at nå sin tidsplan, idet der løbende har været behov for at foretage væsentlige præciseringer/ændringer af udbudsmaterialet, som på intet tidspunkt har været klart og optimalt.

Det var muligt for Region Sjælland at sikre et 100 % retvisende tegningsmateriale. Det forhold, at dette ville være omkostningsfuldt eller ressourcekræ-

vende i et omfang som anført af Region Sjælland, kan ikke tilsidesætte hensynet til at sikre ligebehandling af tilbudsgiverne. Hverken i teknisk eller økonomisk henseende kan det derfor antages at ville have været uforholdsmæssigt byrdefuldt for Region Sjælland at oplyse tilbudsgiverne om det eksakte samlede antal kvadratmeter for hver lokation, ligesom dette heller ikke ville indebære en tilsidesættelse af Kemp & Lauritzen A/S' rettigheder, jf. herved forarbejderne til udbudslovens § 2, stk. 1, og Rettens dom af 12. marts 2008 i sagen T-345/03, *Evropaiki Dynamiki – Proigmena Systimata Tilepikoinonion Pliroforikis kai Tilematikis AE mod Kommissionen*.

Selv hvis det lægges til grund, at det var berettiget, at Region Sjælland ikke vedlagde et klart, fyldestgørende og retvisende tegningsmateriale, kunne Kemp & Lauritzen A/S' konkurrencefordel være søgt udlignet på den måde, at tilbudsgiverne fik mulighed for at gennemføre en ordentlig og grundig besigtigelse af arealerne og lokalerne.

Der var med den udbudte kontrakt ikke tale om en ny DAS-løsning, som var så forskellig fra det eksisterende anlæg, at dette kan føre til, at Kemp & Lauritzen A/S ikke havde en konkurrencefordel. Der var således ikke tale om en helt ændret løsning i forhold til den eksisterende løsning. Funktionaliteten er med det nye anlæg den samme som med det gamle, blot med nyere teknologi, idet det nye anlæg giver dækning for tale og data via mobiltelefon, nøjagtigt som det gamle anlæg gjorde. Der er kun den ene forskel på den hidtidige og den nye løsning, at en såkaldt "remote enhed" skal have en ekstra frekvens indbygget i den nye DAS-løsning. Dette kan dog ikke sidestilles med, at der med den udbudte løsning vil være tale om et væsentligt forskelligt system fra det hidtidige. Den udbudte DAS-løsning var derfor en sammenlignelig løsning i forhold til den eksisterende DAS-løsning.

Det væsentlige i relation til vurderingen af, om Kemp & Lauritzen A/S havde en konkurrencefordel, er ikke, om der var mere eller mindre sammenfald imellem det eksisterende og det udbudte anlæg, men om Region Sjælland sikrede, at tilbudsgiverne havde samme grundlæggende viden om sygehuse til at kunne afgive tilbud på et lige grundlag. Det har Region Sjælland ikke sikret.

Udover at være leverandør på den tidligere – sammenlignelige – DAS løsning var Kemp & Lauritzen A/S som anført også leverandør på elektriker-entreprisen hos Region Sjælland, hvilket medførte, at Kemp & Lauritzen A/S

havde adgang til og viden om alle de installationer og kabelbakker i samtlige arealer og lokaler samt kendskab til lofternes beskaffenhed, hvilket er væsentligt, idet alle lofter, hvor der skal foretages kabelføring, skal nedtages og opsættes to gange, ligesom viden om eksisterende eller manglende kabelbakker i høj grad er relevant for prissætning. Der vil således være en forøgelse i pris på 10-20 %, såfremt tilbudsgiverne selv skal levere kabelbakker.

Det kan ikke være afgørende for sagen, hvad Atea har angivet i sin tilbudsbesvarelse. Den citerede del af Ateas tilbudsbesvarelse vedrører alene, om komponenter fra det eksisterende DAS-anlæg kunne genanvendes.

Det kan således for det første ikke konkluderes, om andre tilbudsgivere havde andre udfordringer i denne forbindelse, ligesom det ikke kan konkluderes, om Atea kunne have budt anderledes i forhold til prissætning af nedtagning, bortskaffelse og scrapværdi, såfremt Region Sjælland havde vedlagt udbudsmaterialet fyldestgørende oplysninger om det eksisterende anlægs placering og stand mv.

Atea er i forbindelse med klagen blevet oplyst om, at der findes lister og tegningsmateriale over den hidtidige DAS-løsning, som nemt ville kunne være vedlagt udbudsmaterialet. Atea har fået denne oplysning fra Telpartner A/S, som er Ateas samarbejdspartner, og som har designet og leveret materialerne til den hidtidige DAS-løsning. Disse lister og tegningsmateriale har Kemp & Lauritzen A/S også været i besiddelse af som eksisterende leverandør på drifts- og serviceaftalen på den hidtidige DAS-løsning.

Telpartner A/S var underleverandør til Atea i forbindelse med udbuddet. Telpartner A/S' opgave var at udføre design, beregne materiale og aflevere pris til Atea på dette. For 10 år siden leverede Telpartner A/S DAS-anlæg på sygehusene, der er omfattet af udbuddet. Telpartner A/S har dog ikke kunnet gøre brug af erfaringer for udført arbejde på Region Sjællands sygehuse, idet der er ændret for meget på indretning, placering og størrelse af lokaler siden. Ydermere er Telpartner A/S ikke i besiddelse af slutdokumentation på den eksisterende løsning. Idet der altid foretages ændringer på det endelige design/den endelige installation i forhold til de designtegninger, som Telpartner A/S fremstillede, har Telpartner A/S og Atea således ikke kunnet drage nytte af Telpartner A/S' viden fra udbuddet for 10 år siden i forbindelse med udbuddet.

Kemp & Lauritzen A/S har således haft en klar konkurrencefordel i forhold til de øvrige tilbudsgivere, som Region Sjælland meget let ville kunne have udlignet ved blot at have givet de øvrige tilbudsgivere oplysning om det eksakte samlede antal kvadratmeter for hver lokation, som var afgørende for afgivelse af tilbud i lige konkurrence mellem tilbudsgiverne.

Til støtte for, at Region Sjælland har været forpligtet til at udligne den eksisterende leverandørs konkurrencefordel, har Atea endvidere henvist til klagenævnets praksis, herunder kendelse af 6. maj 2020, Dansk Person Transport mod Næstved Kommune.

Region Sjælland har gjort gældende, at det ikke er korrekt, at Region Sjælland ikke gav adgang til materiale og oplysninger, der præcist angav, hvilket antal kvadratmeter der var grundlaget for prisevalueringen, og at regionen afviste at stille oplysninger til rådighed under udbuddet, som var væsentlige for udarbejdelsen af tilbud, og som den hidtidige leverandør rådede over, og dermed ikke i videst muligt omfang søgte at udligne konkurrencefordele for den hidtidige leverandør, Kemp & Lauritzen A/S.

Region Sjælland har ikke tilbageholdt noget materiale eller nogen oplysninger over for tilbudsgiverne i forbindelse med udbuddet og dets tilrettelæggelse.

Region Sjælland indsamlede det mest opdaterede tegningsmateriale og beskrivelser fra de tekniske afdelinger på de enkelte hospitaler og fremlagde alt det foreliggende materiale som en del af udbudsmaterialet. Region Sjælland har og har ikke haft noget materiale mv. af nyere eller i øvrigt mere retvisende karakter end det tegningsmateriale, der blev lagt frem som en del af udbudsmaterialet, og som dannede grundlag for tilbudsafgivelsen i udbuddet.

Region Sjælland er ikke i besiddelse af og har ikke kunnet gøre krav på at modtage eventuelt supplerende materiale, som Kemp & Lauritzen A/S, Tel-partner A/S eller andre, der gennem tiden har udført opgaver for Region Sjælland på sygehusene, måtte være i besiddelse af.

Det er korrekt, at det fremlagte tegningsmateriale ikke er 100 % opdateret i forhold til at vise samtlige rum og bygninger på alle hospitaler, som de i dag fremstår. Region Sjælland var ved tilrettelæggelsen af udbuddet fuldt ud op-

mærksom herpå. Derfor valgte Region Sjælland at tilrettelægge udbuddet således, at alle tilbudsgiverne skulle afgive tilbud på baggrund af det tegningsmateriale, der var fremlagt i udbudsmaterialet.

Der var desuden væsentlige forskelle på den løsning og dækningsomfanget heraf, som Kemp & Lauritzen A/S havde leveret og serviceret, set i forhold til det, der blev udbudt. Det gælder i forhold til krav til systemet mv., men også de omfattede lokationer og omfanget deraf. Udbuddet angik derfor ikke tilnærmelsesvis en én til én udskiftning af den eksisterende DAS-løsning, men levering af en helt ny DAS-løsning, jf. også det anførte i kravspecifikationens indledning.

Der var således tale om et udbud af en DAS-løsning, der adskilte sig betydeligt fra det eksisterende såvel funktionelt som i forhold til dækningsområde og dækningsomfang. Dette begrænsede i sig selv en eventuel konkurrencefordel betydeligt. En eventuel konkurrencefordel blev i hvert fald med Region Sjællands foranstaltninger i forbindelse med tilrettelæggelsen af udbuddet elimineret i videst muligt omfang.

Det er ikke korrekt, at der kun var den ene forskel på den hidtidige og den nye løsning, at en såkaldt ”remote enhed” skulle have en ekstra frekvens indbygget i den nye DAS-løsning, hvilket heller ikke understøttes af udbudsmaterialet. Udbudsmaterialet gav tværtimod leverandørerne frie hænder i forhold til, hvordan den nye DAS-løsning nærmere skulle designes, når den blot opfyldte de fastsatte krav til løsningen. Der var i den forbindelse alene fastsat få krav til design i henhold til teleindustriens anbefalinger, jf. kravspecifikationens afsnit 2.7. Der var således ikke tilnærmelsesvis tale om et genudbud af den eksisterende løsning.

Udbuddet og de krav, der blev stillet, var i det hele taget åbnet så meget op som muligt og var uden ”bindinger” af nogen art i forhold til den eksisterende teknologiske løsning. Dette følger også af kravspecifikationens afsnit 3.1.

Region Sjælland valgte at tilrettelægge udbuddet og beskrive ydelsen på denne åbne måde under hensyntagen til de oplysninger, der var modtaget i markedsdialogen. Region Sjælland kunne således på baggrund af den gennemførte markedsdialog med blandt andre Atea konstatere, at de forskellige mulige leverandører i vidt omfang kun havde én specifik løsning baseret på en nærmere bestemt teknologi, som de ville kunne levere.

Havde Region Sjælland haft et ønske om en mere begrænset konkurrence, ville Region Sjælland kunne have genudbudt den eksisterende løsning (med nye, ajourførte krav til den pågældende teknologi m.v.). Region Sjælland havde imidlertid et meget stort fokus på at åbne konkurrencen mest muligt op.

Region Sjælland stillede derfor heller ikke nogen særlige mindstekrav til systemet eller til opbygningen heraf, der risikerede at udelukke løsninger anvendt blandt det potentielle tilbudsgiverfelt, således at kontrakten kunne være relevant for flest mulige tilbudsgivere.

Region Sjælland stillede endvidere – for ikke at favorisere den tidligere leverandør – krav om, at decentralt udstyr og antenner, der kræver strømforsyning, skulle anbringes i IT-underkrydsfelter, jf. herved kravspecifikationens pkt. 3.6. Region Sjælland var således i forbindelse med forberedelserne af udbuddet meget bevidst om at søge at udligne enhver potentiel konkurrencefordel, som Kemp & Lauritzen A/S eventuelt kunne have.

Region Sjælland gav også af den grund tilbudsgiverne adgang til alt relevant materiale, som Region Sjælland rådede over. Region Sjælland har ikke tilbageholdt materiale eller oplysninger, og Kemp & Lauritzen A/S har ikke haft relevante oplysninger om den udbudte løsning, som de øvrige tilbudsgivere ikke også opnåede indsigt i.

Tilbudsgivernes udarbejdelse af tilbud, herunder beregning af den tilbudte pris, skulle tage udgangspunkt i tegningsmaterialet, som det forelå i udbudsmaterialet, baseret på den grundlæggende forudsætning, at de relevante bygninger og rum mv. havde det omfang, som fulgte af tegningerne. Det fremgår således direkte af kravspecifikationens pkt. 2.3, at tegningsmaterialet skulle danne grundlag for tilbudsafgivelsen. Kravspecifikationens pkt. 2.3 henviser til ”bilag 3”, hvilket dog rettelig skulle være en henvisning til bilag 5 indeholdende tegningsmaterialet. Dette fulgte klart af sammenhængen og blev under alle omstændigheder præciseret ved Region Sjællands svar på spørgsmål nr. 9 den 4. august 2021. Tegningsmaterialet var således afgørende for tilbudsafgivelsen, hvilket fremgik tilstrækkeligt klart af udbudsmaterialet. Det er ikke korrekt, at præciseringen/bekræftelsen af, at tegningsmaterialet var afgørende for tilbudsafgivelsen, først kom ved Region Sjællands svar på

spørgsmål nr. 16 den 10. august 2021. Det fulgte allerede af udbudsmaterialet og blev som anført bekræftet den 4. august 2021.

Alene ved i forhold til evalueringen at tage udgangspunkt i en prissætning på baggrund af det fremlagte udbudsmateriale kunne det sikres, at alle tilbudsgiverne blev behandlet så lige som muligt. Dette krav indebar, at den eksisterende leverandør ikke ville kunne foretage en én til én udskiftning fra gammelt til nyt udstyr, men på lige fod med de øvrige tilbudsgivere skulle udarbejde et helt nyt design af DAS-løsningen baseret på tegningsmaterialet.

Det udbudte DAS-system skulle på sigt kunne dække alle relevante dele af de omfattede hospitaler. Det, som tilbudsgiverne skulle prissætte ved tilbudsafgivelsen, og som således var udgangspunktet for konkurrencen ved udbuddet i forhold til priskriteriet, var derimod ikke en dækning, der omfattede det fulde faktiske areal. Dette beroede netop på, at det ikke var muligt på udbudstidspunktet at dokumentere det fulde faktiske areal over for tilbudsgiverne og således inkludere dette som en del af udbudsmaterialet.

De ikke uvæsentlige afvigelser, der måtte vise sig at være i forbindelse med den faktiske montering og implementering af systemet mellem det areal, der fremgik af tegningsmaterialet, og det faktiske areal, som DAS-systemet skulle/skal dække, ville blive håndteret kontraktuelt. Region Sjælland ville/vil således ikke være berettiget til uden yderligere beregning at kræve, at DAS-systemet skulle dække flere bygninger eller rum, end hvad der fremgik af tegningsmaterialet. Den omstændighed, at afvigelser således skulle håndteres kontraktuelt, indebar, at den vindende tilbudsgiver dermed ultimativt ville få betaling i forhold til det faktiske (større) tidsforbrug og de faktiske (flere) udgifter, der måtte være forbundet med, at tegningsmaterialet i visse henseender ikke måtte være retvisende, hvilket måtte stå klart for en rimeligt oplyst og normalt påpasselig tilbudsgiver. Dette blev også præciseret under udbudsprocessen, og det følger tillige af en sædvanlig fortolkning af udbudsmaterialet og kontraktens ordlyd. Det fremgår således af udbudsmaterialet, at tegningsmaterialet var afgørende for tilbudsafgivelsen. Leverandørens forpligtelse til at udføre arbejdet i henhold til den tilbudte pris ville dermed også være bundet op på tegningsmaterialet, hvorfor yderligere dækning skulle håndteres som (relativt set små og tilladelige) ændringer. Dette understøttes endvidere af Region Sjællands svar på spørgsmål ID 164619 den 10. august 2021. Reguleringen i kravspecifikationens pkt. 7.2 af tilbudsgiverens beregning af behovet for antenner og antenneplacering angiver desuden, at der

skulle udføres en matematisk beregning med udgangspunkt i tegningsmaterialet, og at behovet for antenner for det areal, der fremgik af tegningsmaterialet, udregnedes herudfra. Bestemmelsen indebar alene, at tilbudsgiverne bar ansvaret for et eventuelt behov for yderligere antenner inden for dette areal, som måtte være en følge af, at tilbudsgiverne havde taget fejl ved beregningen, såfremt det optimale design inden for tegningsmaterialets areal måtte vise sig at forudsætte flere antenner end beregnet.

Kravspecifikationens pkt. 7.2 kan ikke udlægges eller forstås sådan, at tilbudsgiverne skulle bære omkostninger forbundet med yderligere antenner m.v., såfremt det yderligere behov beroede på afvigelser fra tegningsmaterialet. Tilbudsgiverne havde derfor ikke en risiko i forhold til eventuelle ændringer fra tegningerne i udbudsmaterialet.

Region Sjælland kan ikke kontraktuelt drage fordel af, at det ved udbuddet fremlagte tegningsmateriale i væsentlige henseender ikke måtte være retvisende. Region Sjælland vil således alene mod særskilt betaling være berettiget til at kræve, at DAS-systemet skal dække flere hele bygninger eller rum set i forhold til, hvad der fremgik af tegningsmaterialet. Den vindende tilbudsgiver vil derfor ultimativt få betaling i forhold til det faktiske (større) tidsforbrug og de faktiske (flere) udgifter, der måtte være forbundet med, at tegningsmaterialet i visse henseender ikke måtte være retvisende. Et vilkår om, at leverandøren måtte påtage sig enhver risiko for afvigelser, ville være byrdefuldt og ville skulle fremhæves i kontraktmaterialet. Dette er ikke tilfældet, idet afvigelser netop ville blive håndteret kontraktuelt.

Afvigelser ville således udbuds- og kontraktretligt skulle håndteres som ændringer, der ville være mulige at gennemføre inden for de udbudsretlige regler. Det forudsætter blandt andet, at kontraktens ”økonomiske balance [ikke] ændres til leverandørens fordel på en måde, som den oprindelige kontrakt ... ikke gav mulighed for”. Dette vil forudsætte, at der ved håndteringen af relevante afvigelser i forhold til det faktiske areal ikke alene skeles til afvigelser, der måtte kunne medføre et ikke uvæsentligt merarbejde, men også sådanne, der måtte medføre et ikke uvæsentligt reduceret arbejde. Uanset at afvigelser samlet set vil medføre et merarbejde snarere end en reduktion af det samlede arbejde, vil reduktionen således blive taget i betragtning ved eventuelle aftaler om ændringer.

Tilbudsgiverne var med de udbudte vilkår dermed fuldstændigt ligestillede. Kemp & Lauritzen A/S skulle på lige fod med de øvrige tilbudsgivere, herunder Atea, afgive tilbud ud fra tegningerne i udbudsmaterialet. Udbudsmaterialets forudsætninger, herunder i forhold til prissætningen, gav ikke tilbudsgiverne grundlag for at spekulere nærmere i, hvad der præcis måtte være af ændringer til udbudsmaterialets tegninger i form af supplerende rum eller bygninger som en følge af den manglende ajourføring af materialet. Da den vindende tilbudsgiver ultimativt ville blive betalt for leveringen af DAS-systemet med udgangspunkt i de tilbudte priser, men med relevante korrektioner i forhold til det faktiske dækningsomfang, havde alle tilbudsgivere de samme forudsætninger i forhold til prissætning af ydelsen, og Kemp & Lauritzen A/S har derfor ikke haft en fordel ved at kunne afgive tilbud ud fra de faktiske forhold, i tilfælde af at disse i enkelte henseender måtte afvige i en fordelagtig retning set i forhold til tegningsmaterialet.

Kemp & Lauritzen A/S' eventuelle større kendskab til de faktiske forhold har heller ikke givet virksomheden en udbudsretlig relevant konkurrencefordel derved, at de "frit vil kunne prissætte tilbuddet lavt og dermed vide, at der lå en "gevinst" for "mer"-leveringer". I relation til den samlede opgave med udgangspunkt i tegningsmaterialet har de relativt set få og små afvigelser ingenlunde et omfang, der har været af betydning for tilbudsafgivelsen og prissætningen. Et eventuelt yderligere vederlag for merarbejde vil ikke være en ren "gevinst", men netop et vederlag for en modydelse i form af det yderligere arbejde/materiale, der ikke vil forrykke den økonomiske balance i kontrakten. Dette "merarbejde" er desuden relativt set helt uvæsentligt, som det også fremgår af Region Sjællands svar fra spørgsmål/svar, og det kan i øvrigt udledes af spørgsmål/svar-processen.

Kemp & Lauritzen A/S skulle således helt som de øvrige tilbudsgivere afgive tilbud med udgangspunkt i tegningsmaterialet og ville være forpligtet til at sikre en dækning i netop det omfang, der fulgte (følger) deraf. Eventuelle væsentlige afvigelser, der samlet set måtte afføde et behov for ændringer, måtte håndteres kontraktuelt som en ændring, idet den vindende tilbudsgivers pris i henhold til udbuds- og kontraktmaterialet er forpligtende for en dækning af det areal, der fremgår af tegningsmaterialet – hverken mere eller mindre. Et eventuelt yderligere kendskab til de faktiske arealer og bygninger var i forhold til prissætningen dermed ikke nogen fordel og havde ikke væsentlig betydning for tilbudsafgivelsen.

Kravet om, at tilbudsgiverne skulle prissætte en samlet DAS-løsning, og at alle delkomponenter mv. skulle være omfattet deraf, understøtter Region Sjællands synspunkter, da der i kravspecifikationens pkt. 4 henvises til pkt. 2.3, hvor det klart fremgår, at tegningsmaterialet er afgørende. Der er herved netop tale om en samlet DAS-løsning for det areal, der var udgangspunktet for tilbudsafgivelsen, nemlig tegningsmaterialet.

Den omstændighed, at tilbudsgiverne ikke skulle tilbyde en pris i prisarket for håndteringen af afvigelser, ændrer desuden ikke på, at der såvel kontraktuelt som udbudsretligt – inden for rammerne af kontrakten og udbudslovens ændringsbestemmelser – vil være en adgang til at foretage sådanne eventuelle relevante ændringer.

Udtalelsen fra Telpartner A/S må anses for at være et partsindlæg. Telpartner A/S har været underleverandør til Atea i forbindelse med tilbudsafgivelsen og ville have været underleverandør ved en eventuel tildeling af kontrakten til Atea.

Telpartner A/S har derfor sammenfaldende interesser med Atea. Partsindlægget kan ikke tillægges anden vægt, end hvis de pågældende oplysninger var afgivet af Atea selv.

Slagelse Psykiatri indeholder både Afdeling for Retspsykiatri og Sikringsafdelingen, som begge af sikkerhedsmæssige hensyn er underlagt helt særlige restriktioner i forhold til offentliggørelse af tegningsmateriale. Materialet må således ikke offentliggøres. Dette er begrundet i den samfundsmæssige interesse i at kunne opretholde den fornødne sikkerhed om institutionerne og deres formål på helt samme måde som hensynet til, at tegningsmateriale over fængsler, politistationer og militæranlæg ikke må offentliggøres.

Region Sjælland anførte i overensstemmelse hermed udtrykkeligt i kravspecifikationens pkt. 2.3 Dækningsområde, at ”Bygningstegninger af Slagelse Psykiatri kan af sikkerhedsmæssige årsager ikke offentliggøres, men fremvises [h]vis nødvendigt til vinderen i forbindelse med endelig implementeringsplanlægning”.

Bygning 4 og 5, som Telpartner A/S har fremhævet, indeholder netop Retspsykiatrien og Sikringsafdelingen. Derfor var tegninger over bygningerne 4 og 5 ikke vedlagt udbuddet.

I forhold til tegningsmaterialet over Næstved Sygehus bemærkes, at der ud af samlet 104 tegninger er tale om én tegning, hvor der mangler kvadratmeterangivelser på et toilet, tre tegninger, hvor der ikke er angivet kvadratmeter på krybekældere, som er uden relevans for DAS-løsningen, da denne ikke skal udføres i krybekældere, og én tegning, hvor der mangler kvadratmeterangivelser på et kælderareal.

Der er altså i alt fem tegninger uden kvadratmeterangivelser på mindre dele af tegningerne. Heraf angår de tre krybekældre, der er uden relevans i forhold til DAS-systemet.

I forhold til Roskilde Sygehus bemærkes, at det for dette sygehus slet ikke var tegningsmaterialet, der var afgørende, hvilket beroede på de forestående ombygninger.

I forhold til Holbæk Sygehus er det korrekt, at der ikke var vedlagt tegningsmateriale for bygning 15, idet Region Sjælland ikke er i besiddelse af retvisende tegningsmateriale, da denne bygning er under total renovering, som først forventes færdig om halvandet år.

Alle tilbudsgivere skulle som anført under alle omstændigheder afgive tilbud baseret på det forelagte tegningsmateriale og ikke ud fra en antagelse om de faktiske forhold, hvorfor de fremhævede afvigelser ikke havde nogen betydning for konkurrencesituationen ved udbuddet.

Det er derfor uden relevans, når Atea anfører, at det forudsætningsvis skulle fremgå af afsnit 7.2 i kravspecifikationen, at behovet for DAS-antennér afhænger af indretningen og størrelsen på arealer og lokaler. Det fremgår klart af afsnittet i kravspecifikationen, at beregningen ”foretages som en matematisk beregning baseret på udbudsmaterialets vedlagte bygningstegninger”. Prisberegninger mv. skulle altså foretages alene på baggrund af tegningsmaterialet.

Som yderligere foranstaltninger, der kunne medvirke til at udligne eventuelle konkurrencefordele, valgte Region Sjælland ikke at indregne transaktionsomkostninger forbundet med et eventuelt leverandørskifte, og der blev indsat et krav om placering af decentralt udstyr i IT-krydsfelter, hvilket ikke var en

del af den nuværende løsning, alene med det formål at tilgodese andre løsninger end den nuværende.

Det bemærkes i den forbindelse, at der forud for udbuddet blev gennemført en markedsdialog med bred repræsentation fra branchen, herunder Atea, med to besigtigelser af relevante lokaliteter.

Tegningsmaterialet var fuldt ud tilstrækkeligt og retvisende, og Region Sjælland kunne evaluere de modtagne tilbud på lige vilkår. Det fulde tegningsmateriale blev uploadet den 13. juli 2021. Tegningsmaterialet indeholdt i det store hele tegninger af samtlige relevante bygninger og rum mv., som DAS-systemet skulle kunne dække, dog med undtagelse af Roskilde Sygehus, der stod over for en stor ombygning. Der var i materialet i alt indeholdt ca. 630 tegninger. Langt størstedelen af tegningerne indeholdt kvadratmeterangivelser, idet en mindre del heraf dog angav målestoksforhold, hvorved arealet kunne beregnes.

De ændringer og tilpasninger, der fandt sted den 10. og 11. august 2021, havde i forhold til kontraktens samlede omfang alene karakter af småjusteringer. Som redegjorde for ved besvarelsen af spørgsmål Id nr. 164619 under spørgsmål/svar angik tilpasningerne i det uploadede materiale således kun enkelte nærmere bestemte bygninger og præciseringer i forhold til relativt få kvadratmeter. Forholdet og oplysningerne herom kan derfor ikke anses for at have haft indvirkning eller væsentlig betydning for tilbudsgivernes tilbuds-beregning og tilbudsudarbejdelse. Det er ikke korrekt, at tegningsmaterialet den 10. august 2021 blev ”mangedoblet”.

Tegningerne kunne indscannes til brug i relevante programmer egnet til blandt andet at beregne arealomfang mv. Det var således simpelt for tilbudsgiverne at tilpasse deres tilbud i forhold til de uvæsentlige ændringer af tegningsmaterialet.

Det er ikke inden for rimelighedens grænser muligt for Region Sjælland at sikre et 100 % retvisende, definitivt tegningsmateriale og/eller etagekvadratmeterareal på samtlige lokaliteter, bygninger, rum mv., herunder henset til de løbende ændringer på og af lokaliteterne.

Det er korrekt, at dele af tegningsmaterialet kan være fra få år tilbage. Region Sjælland har imidlertid anvendt det nyeste og dermed mest retvisende materiale til brug for udbuddet og har i de væsentligste henseender ajourført dette materiale. Der blev herunder indarbejdet småjusteringer og ajourføringer foranlediget af spørgsmål/svar-processen. De tekniske afdelinger på hospitalerne gennemgik i den forbindelse materialet med henblik på at sikre, at materialet i al væsentlighed blev ajourført.

Den minimale risiko, som kunne være forbundet med uklarheder i materialet, og som Region Sjælland havde begrænset så meget som praktisk muligt, måtte tilbudsgiverne imidlertid alle prissætte som en del af deres tilbud. Dette var i det store hele ens for alle, idet Region Sjælland netop havde udvist store bestræbelser på særligt at udligne en eventuel fordel hos Kemp & Lauritzen A/S. Det er dermed heller ikke korrekt, at Kemp & Lauritzen A/S slet ikke skulle indregne en sådan risiko i forbindelse med sin tilbudsafgivelse.

Kemp & Lauritzen A/S stod helt lige med alle de øvrige tilbudsgivere, da den udbudte løsning som anført var væsentligt anderledes i omfang og karakter end den hidtidige løsning. Kemp & Lauritzen A/S skulle derfor på samme måde og vilkår som de øvrige tilbudsgivere beregne og afgive tilbud på denne væsentligt ændrede løsning. Kemp & Lauritzen A/S har dermed ikke haft en uretmæssig konkurrencefordel under udbuddet.

Region Sjælland foretog som anført bestræbelser på at udligne den mulige konkurrencefordel for Kemp & Lauritzen A/S, og disse bestræbelser opfyldte til fulde de krav, der rimeligvis kan stilles til en ordregiver i henhold til kriterierne i udbudslovens forarbejder om, at en ordregiver kun er forpligtet til at udligne en konkurrencefordel i det omfang, det i teknisk henseende er enkelt at foretage udligningen, og udligningen er økonomisk rimelig.

Der kan alene stilles krav til ordregiveren om en udligning af en konkurrencefordel, i det omfang udligningen 1) i teknisk henseende er enkel at foretage og 2) må anses for at være økonomisk rimelig. Ingen af disse betingelser er opfyldt i forhold til muligheden for at fremlægge en helt opdateret udgave af tegningsmaterialet. Region Sjælland undersøgte dette allerede i forbindelse med tilrettelæggelsen af udbuddet.

Ansvar for ajourføring af tegningsmateriale ligger decentralt hos de enkelte sygehuse og foregår løbende. De ressourcer og omkostninger, der er forbundet med en opdatering af tegningsmaterialet, indgår i sygehusenes samlede prioritering ud fra de budgetter, der er til rådighed. Det økonomiske råderum er i vidt omfang et fordelingspolitisk spørgsmål, medens der ved den nærmere disponering af midlerne i sagens natur er en prioritering til fordel for kerneopgaverne inden for sundhedsvæsenet frem for en opgave med at opdatere tegningsmaterialet. Dette er også baggrunden for, at sygehusene ikke gennemfører total ajourføring af alt tegningsmaterialet samlet. Det sker derimod løbende, når det er nødvendigt, og der er mulighed for det.

Nykøbing Falster Sygehus har eksempelvis haft en tegner ansat på fuld tid i flere år med henblik på opdatering af tegningsmaterialet. Tegneren er på trods af dette endnu ikke i mål med arbejdet. Holbæk Sygehus har konkret afsat 400.000 kr. til en opdatering af materialet, der forventes at kunne ske inden for det næste år.

De tekniske medarbejdere har i forhold til det ressourceforbrug, som en total ajourføring af materialet forud for gennemførelsen af udbuddet ville have nødvendiggjort, oplyst, at det estimeres, at der i gennemsnit vil skulle anvendes i omegnen af gennemsnitligt 500 arkitekttimer pr. hospital til en total ajourføring af tegningsmaterialet. Eftersom der ikke ville have været interne ressourcer til inden for en blot nogenlunde kort tidshorisont at foretage de fornødne ajourføringer, ville det have været nødvendigt at antage eksterne arkitekter eller lignende til at udføre arbejdet. Til en forventelig timepris på mindst omkring 1.000 kr. ville omkostningen pr. sygehus have udgjort i omegnen af 500.000 kr. i gennemsnit og således have indebåret en omkostning på samlet 2-3.000.000 kr.

Det var derfor hverken ”enkelt i teknisk henseende” eller ”økonomisk rimeligt” for Region Sjælland at iværksætte og sikre en total ajourføring af materialet forud for offentliggørelsen af udbuddet. Der kan ikke stilles krav om et så væsentligt, ekstraordinært ressourceforbrug, heller ikke selv om det ville være mere ideelt at have haft et 100 % retvisende tegningsmateriale som en del af udbudsmaterialet.

Det må være tilstrækkeligt, at grundlaget for tilbudsafgivelsen (tegningsmaterialet) er så repræsentativt for kontraktens forventede omfang, som det

praktisk er muligt at oplyse tilbudsgiverne om, og at vilkårene for tilbudsafgivelsen er lige og i øvrigt klare for tilbudsgiverne. Afvigelserne mellem tegningerne og de konkrete forhold løses endvidere kontraktuelt ved udførelsen af opgaver i henhold til kontrakten. Tilbudsgrundlaget var således fuldt relevant og korrekt, og det indebar ikke nogen uretmæssig konkurrencefordel for Kemp & Lauritzen A/S.

De få uklarheder, der var forbundet med selve tegningsmaterialet, blev i fuldt ud tilstrækkeligt omfang afklaret i forbindelse med spørgsmål/svar og småjusteringerne i materialet mv. Det forhold, at der blev stillet en række spørgsmål, herunder især af Atea, op til tilbudsfristen, understøtter ikke, at tegningsmaterialet ikke var tilstrækkeligt klart og/eller egnet. I et så omfattende materiale som i dette udbud, der dækker mange lokaliteter, kan der være behov for afklaringer i enkelte henseender.

Det er ikke korrekt, at en væsentlig del af tegningsmaterialet ikke indeholdt et målfast forhold, og at det derfor slet ikke skulle være muligt at beregne arealstørrelsen eller anvende tegningerne i software. Dette var muligt, i hvert fald ved en manuel beregning, i de ganske få henseender, hvor der ikke i forvejen var et målfast forhold på tegningerne. Det samlede tegningsmateriale var tilgængeligt fra den 13. juli 2021, hvorfor der var rigeligt med tid til at foretage de relevante beregninger, herunder de få manuelle, der måtte være nødvendige.

Kemp & Lauritzen A/S havde meget begrænset ”merindsigt” i de arealer, som løsningen samlet set skulle dække henset til udvidelsen af løsningen fra den forudgående og til den nu udbudte væsentligt udvidede DAS-løsning. Oplysningerne og orienteringen om løsningen blev nærmere belyst for alle de deltagende tilbudsgivere, hvorefter Kemp & Lauritzen A/S ikke kan anses for at have haft nogen yderligere viden herom.

Den omstændighed, at tilbudsgiverne vidste, at der allerede fandtes en eksisterende DAS-løsning på bestemte dele af lokationerne, medførte ikke i sig selv, at alle tilbudsgivere kunne gå ud fra, at der på disse lokationer ville være kabelbakker og føringsveje. Der var intet i forbindelse med udbudsprocessen, der indikerede, at nogle tilbudsgivere var i tvivl herom.

Det ville være praktisk talt umuligt og/eller kræve et uforholdsmæssigt resourceforbrug at få udarbejdet tegninger mv. af samtlige kabelbakker og føringer af kabler på lokationerne. Sådanne tegninger foreligger ikke på nuværende tidspunkt.

De væsentligste aspekter af den eksisterende installation var i udbudsmaterialet overordnet beskrevet i forhold til lokationer, dækningsomfang mv. Det er således ikke korrekt, når Atea anfører, at der ikke var ”nogen som helst information om art, omfang eller placering af det eksisterende DAS-system”. De indeholdte oplysninger var tilstrækkelige til, at tilbudsgiverne kunne prissætte omkostningerne til nedtagning, bortskaffelse af affald og en eventuel scrapværdi, idet der bl.a. var tale om en relativt uvæsentlig delpris. I den forbindelse kan der henvises til, at Ateas pris herfor udgjorde 797.100 kr. ud af en samlet tilbudspris på 35.729.265 kr., dvs. ca. 2 % af tilbudssummen.

Hverken Atea eller andre tilbudsgivere har på noget tidspunkt i forbindelse med besigtigelserne, under spørgsmål/svar-runden eller i øvrigt indikeret, at de ikke var i stand til på behørig vis at vurdere muligheden for genanvendelse/nedtagning af DAS-løsningen. Indholdet af Ateas tilbud understreger, at Atea var i stand til at vurdere, om og i hvilket omfang delelementer af DAS-anlægget kunne genanvendes eller skulle demonteres. Som det fremgår af tilbudsbesvarelsen, kunne Atea således selv konstatere, at den aktuelle løsning slet ikke levede op til minimumskravene for løsningen i henhold til dette udbud.

Kemp & Lauritzen A/S har derfor heller ikke haft nogen konkurrencefordel i forhold til prissætningen af denne delydelse eller i forhold til spørgsmålet om genbrug af den eksisterende DAS-løsning i det hele taget.

Delydelsen til nedtagning udgør under alle omstændigheder en forsvindende lille del af den samlede pris. Det er i den forbindelse misvisende, når Atea angiver, at blot 1 % forskel i prisen vil betyde 2 points forskel i pointgivningen. Dette relaterer sig til den samlede evalueringstekniske pris og ikke delprisen vedrørende nedtagning af den eksisterende DAS-løsning. Delprisen havde, som det fremgår af tilbudslisten, en meget begrænset betydning for evalueringen.

Såfremt Ateas tilbudspris i forhold til denne delydelse nedsættes, således at den er helt tilsvarende den pris, der er tilbudt af Kemp & Lauritzen A/S, ville

dette ikke kunne føre til en annulation af tildelingsbeslutningen, da Atea ville få samlet 82,73 point, medens Kemp & Lauritzen A/S ville få 82,96 point.

Region Sjælland har ikke i forbindelse med tilrettelæggelsen af udbudsprocessen været bekendt med, at der skulle findes lister og tegningsmateriale over den hidtidige DAS-løsning, som ”nemt ville kunne være vedlagt udbudsmaterialet”. Region Sjælland har ikke på noget tidspunkt været – og er fortsat ikke – i besiddelse af sådant eventuelt eksisterende materiale.

Tilbudsgiverne synes heller ikke at have anset sådanne eventuelle tegninger for relevante, idet ingen af tilbudsgiverne under udbudssagens forløb har stillet spørgsmål til materiale, oplysninger eller andet herom endsige anmodet om at få forelagt tegningsmateriale eller se den nuværende DAS-installation. Når dette sammenholdes med, at prissætningen af ydelsen er så lav, som det ses i Ateas tilbud, må det lægges til grund, at forholdet udgør en ikke-betydelig del af den udbudte løsning og opgave, og at det ikke har nogen relevant betydning for opgavens løsning, afgivelsen af tilbud eller Region Sjællands evaluering af de indkomne tilbud og/eller tildelingsbeslutningen.

Atea må i øvrigt gennem sit samarbejde med Telpartner A/S selv have haft kendskab og adgang til de pågældende tegninger. Telpartner A/S har designet den oprindelige DAS-løsning og oplyste under den gennemførte markedsdialog, at virksomheden kendte til alt om den nuværende DAS-løsning i forhold til bl.a. udfordringer med PIM (støj i forhold til kabling og antenner), placering af udstyr og af antenner m.v. Telpartner A/S’ kendskab til det faktiske omfang af bygninger mv. understøttes også af Telpartner A/S’ partsindlæg.

Der har ikke fundet væsentlige ændringer sted mellem den tidligere løsning, som Telpartner A/S havde designet, og den eksisterende løsning, som Atea nu påstår gav Kemp & Lauritzen A/S en væsentlig konkurrencefordel ved udbuddet. Den omstændighed, at der er gået 10 år siden implementeringen af den tidligere løsning, designet af Telpartner A/S, har således ikke nogen betydning i denne sammenhæng.

Telpartner A/S var dermed i besiddelse af et lige så væsentligt ”yderligere” kendskab relateret til bygningernes faktiske areal mv. som Kemp & Lauritzen A/S.

Hvis der har foreligget en relevant konkurrencefordel for Kemp & Lauritzen A/S, har denne konkurrencefordel foreligget i samme udstrækning for Atea set i forhold til de øvrige tilbudsgivere. Atea har således været fuldt ud bekendt hermed også i relation til sin tilbudsafgivelse, hvorfor det kan lægges til grund, at der i forhold til Atea ikke har bestået nogen konkurrencefordel for Kemp & Lauritzen A/S.

Klagenævnets kendelse af 6. maj 2020, Dansk Person Transport mod Næstved Kommune, adskiller sig på afgørende punkter fra denne sag, da Region Sjælland ikke på en enkel og rimelig måde kunne have givet de oplysninger, som Atea efterspørger.

Atea har ikke redegjort for, hvordan Region Sjælland præcist kunne have udlynet en konkurrencefordel i videre omfang ud over ved fremlæggelse af tegnings- og oversigtsmateriale, som Region Sjælland hverken har været eller er i besiddelse af, eller ved at have afsat mere tid til besigtigelserne. Region Sjælland er som anført ikke i besiddelse af nøjagtig information om art, omfang, stand eller placering af det eksisterende DAS-system og et fuldt ajourført tegningsmateriale.

Region Sjælland modtog ikke på noget tidspunkt i løbet af udbuddets gennemførelse henvendelser eller indikationer i øvrigt fra tilbudsgiverne, herunder Atea, om et behov for mere tid til besigtigelserne. Region Sjælland har ikke på noget tidspunkt afvist, at det ville være muligt at besigtige lokationerne yderligere, hvis der havde været et behov herfor. I og med at alle lokationer blev besigtiget, og ingen af tilbudsgiverne indikerede et behov for yderligere besigtigelser, var der imidlertid ikke grundlag for at udvide omfanget heraf, og omfanget og arten af besigtigelsen må derfor have været tilstrækkelig. Adgangen til besigtigelse var netop egnet til at imødegå en eventuel konkurrencefordel. Det kan herved kun lægges Atea til last, at Atea ikke undervejs i udbudsprocessen har anmodet om eller i øvrigt indikeret et behov for yderligere besigtigelser, såfremt Atea anså dette for relevant.

Region Sjælland har dermed i videst muligt omfang tilrettelagt udbuddet med henblik på at sikre ligebehandling af alle tilbudsgiverne, herunder også ved udlyning af en (eventuel) konkurrencefordel hos den eksisterende leverandør.

Ad påstand 2

Atea har gjort gældende, at ændringen af kontraktens genstand for så vidt angår areal og lokaliteter udgjorde en ændring af et grundlæggende element, og at Region Sjælland på den baggrund har handlet i strid med principperne om ligebehandling og gennemsigtighed i udbudslovens § 2, stk. 1, da der ikke kan foretages ændringer af grundlæggende elementer i udbudsmaterialet i løbet af en udbudsproces, jf. også forarbejderne til udbudslovens § 2.

Det følger af udbudslovens § 24, nr. 37, at en ændring af grundlæggende elementer er en ændring, der kan have påvirket potentielle ansøgere eller tilbudsgiveres deltagelse i den omhandlede udbudsprocedure eller fordrejet konkurrencen mellem ansøgere eller tilbudsgivere, såfremt ændringen havde fremgået af den oprindelige procedure for indgåelse af kontrakt.

Det følger ligeledes af praksis fra EU-Domstolen, at der ikke kan ske ændring af kontraktens genstand under udbuddet, jf. f.eks. EU-Domstolens dom af 10. maj 2021, C-368/10, Kommissionen mod Holland.

Dækningsområdet var i kravsspecifikationens afsnit 2.3 fastsat til at omfatte "... dækning i samtlige indendørs etagekvadratmetre herunder i vertikale bygningssektioner som f.eks. trappeskakter og elevatorer, svarende til ...". Der var i forlængelse heraf anført kvadratmeter ud for de enkelte sygehuse med henvisning til, at arealerne var nærmere specificeret i bilag 5. Rammeaftalen bestod således oprindeligt af en DAS-løsning, som kunne tilbyde dækning i samtlige indendørs etagekvadratmetre, svarende til de angivne kvadratmeter.

Dette ændrede Region Sjælland ved besvarelsen af spørgsmål Id nr. 164619, hvor Regionen angav, at "det kun er områder hvor der er tegninger der findes i bilag 5, hvor der skal tilbydes dækning".

Det er muligt, at Region Sjælland som en sidebemærkning til sit svar af 6. august 2021 på spørgsmål Id nr. 164350 angiver, at "det er tegningerne over bygningerne som er gældende for udbuddet". Dette var ikke tidligere blevet meldt ud af Region Sjælland, og derfor var det først, da regionen bekræftede ændringen ved besvarelsen den 10. august 2021 af spørgsmål Id nr. 164619,

at ændringen egentlig må anses for at være gældende. Indtil da kunne tilbudsgiverne ikke være sikre på, om der blot var tale om (endnu) en fejl fra regionens side.

Ændringen medførte, at der var bygninger og arealer, hvor der oprindeligt skulle leveres dækning til, som helt udgik. F.eks. var der ikke tegningsmateriale på alle bygninger/arealer for Slagelse, psykiatrisk afdeling samt retspsykiatrisk afsnit, og der manglede således tegningsmateriale på mere end 30 % af arealerne for disse lokaliteter. Også i relation til Holbæk Sygehus udgik der arealer, herunder en hel bygning, der ikke var tegningsmateriale på, og som endda var en af dem, der blev gennemgået på besigtigelsen.

Ændringen af kontraktens genstand udgjorde en ændring af et grundlæggende element i strid med udbudslovens § 2, stk. 1.

Region Sjælland har gjort gældende, at regionen efter udbuddets offentliggørelse ikke foretog ændring af et grundlæggende element i udbudsmaterialet ved at ”ændre i de arealer og lokaliteter, hvor der skulle tilbydes dækning via DAS-løsningen”.

De mindre tilpasninger af tegningsmateriale mv. og øvrige præciseringer, der fandt sted undervejs i udbuddet, udgjorde ikke ændringer, der kan antages at have påvirket potentielle ansøgers eller tilbudsgivers deltagelse i udbudsprocessen eller fordrejet konkurrencen, jf. herved udbudslovens § 24, nr. 37.

Det var fra udbuddets start tegningsmateriale, der udgjorde grundlaget for udbuddet og leverandørernes tilbudsafgivelse, og ikke de omtrentlige angivelser af kvadratmeter. Der var således ved Region Sjællands svar på de stillede spørgsmål under udbuddet ikke tale om en ændring, men blot en bekræftelse af, hvad der allerede gjaldt.

Særligt for så vidt angår Roskilde Sygehus, der var en option, var der dog omvendt ingen mulighed for at tage udgangspunkt i tegningsmateriale som følge af den forestående ombygning. Dette var også anført i kravspecifikationens afsnit 4.5. Region Sjælland præciserede derfor, at tilbudsgiverne for dette sygehus nødvendigvis måtte tage udgangspunkt i det forventede ca.-antal etagekvadratmeter. Tilpasningerne i denne henseende i forbindelse med spørgsmål/svar samt i udbudsmaterialet må karakteriseres som præciseringer og ikke ændringer endsige ændringer af et grundlæggende element.

Region Sjælland har hele tiden anerkendt og tilkendegivet, at der måtte forventes afvigelser mellem de estimerede ”ca.-angivelser” af arealomfanget og tegningsmaterialet. Derfor understregede Region Sjælland også flere gange det, der allerede fulgte af udbudsmaterialet, nemlig at tegningsmaterialet var det afgørende for tilbudsafgivelsen. ”Ca.-angivelserne” var således regionens bedste skøn ud fra de foreliggende oplysninger, alt imens tegningerne udviste det eksakte areal. I og med at det var klart, at tegningsmaterialet skulle udgøre grundlaget for tilbudsafgivelsen (bortset fra Roskilde Sygehus), var sådanne afvigelser uden betydning for tilbudsafgivelsen.

Det må derfor lægges til grund, at forholdet ikke har haft nogen relevant betydning for opgavens løsning, afgivelsen af tilbud eller Region Sjællands evaluering af de indkomne tilbud og/eller tildelingsbeslutningen.

Det bestrides, at der skulle være en modsætning mellem kravspecifikationens angivelse af, at dækningen overordnet set skulle sikres i ”samtlige indendørs etagekvadratmetre” og den omstændighed, at grundlaget for tilbudsafgivelsen var tegningsmaterialet. Dette var tværtimod blot udtryk for, hvad der var det nærmeste, som Region Sjælland praktisk muligt kunne komme omfanget af indendørs etagekvadratmeter.

Ad påstand 3

Atea har gjort gældende, at det fremgår af forarbejderne til udbudslovens § 2 og § 93, stk. 4, nr. 2, at det vil være en afgørende faktor for vurderingen af, om en ændring er væsentlig eller uvæsentlig, om ændringen har den konsekvens for tilbudsgiverne, at det vil kræve mere tid at udarbejde tilbuddet.

Efter forarbejderne til udbudslovens § 93, stk. 4, skal forlængelsen stå i et rimeligt forhold til oplysningernes, dokumenternes eller ændringens betydning og give den økonomiske aktør passende tid til at afgive ansøgning eller tilbud.

Som anført under påstand 2 foretog Region Sjælland en ændring af de arealer og lokaliteter, hvor der skulle tilbydes dækning via DAS-løsningen. Dette udgjorde i hvert fald en væsentlig ændring. Ændringen havde som konsekvens, at tilbudsgiverne måtte gennemgå ca. 630 filer med tegningsmateriale for at kunne danne sig et nøjagtigt overblik over, hvilke lokaler der præcist

skulle være omfattet af DAS-løsningen, og det krævede mere tid til at udarbejde tilbuddet.

At der var tale om en væsentlig ændring støttes af, at Region Sjælland den 11. august 2021 ved besvarelsen af spørgsmål Id nr. 164920 forlængede fristen for afgivelse af tilbud i tre dage.

Denne forlængelse var uforholdsmæssig kort, og fristen skulle have været adskillige dage længere, idet tilbudsgiverne skulle forholde sig til et omfattende tegningsmateriale på ca. 630 filer for at opgøre, hvilke lokaler der præcist skulle være omfattet af DAS-løsningen. Region Sjælland har dermed overtrådt proportionalitetsprincippet i udbudslovens § 2, stk. 1.

Det kan ikke afvises, at det har påvirket prisen i tilbuddene i negativ retning, at fristforlængelsen var så uforholdsmæssig kort, da det netop var prisen, der var udslagsgivende for, at Atea ikke fik tildelt rammeaftalen, idet Atea havde en bedre score på de kvalitative underkriterier end Kemp & Lauritzen A/S.

Region Sjælland har gjort gældende, at regionen ikke skulle have forlænget tilbudsfristen i videre omfang, end det skete.

Der var ikke tale om egentlige ændringer, der nødvendiggjorde en udskydelse af tilbudsfristen. De præciseringer mv., der skete undervejs i udbudsprocessen, herunder særligt den 10. august 2021, må i hvert fald karakteriseres som mindre og uvæsentlige ændringer. Der henvises herved til det tidligere anførte om, at præciseringerne/justeringerne i relation til enkelte bygninger, lokaler mv. i forhold til det samlede omfang heraf var ganske ubetydelige.

Det bestrides, at tilbudsgiverne fra bunden skulle ”gennemgå ca. 630 filer med tegningsmateriale” fra dette tidspunkt. Tegningsmaterialet var offentliggjort længe før de pågældende småjusteringer, og det var alene de mindre justeringer og præciseringer, som tilbudsgiverne yderligere skulle tage hensyn til.

Det må også tages i betragtning, at tilbudsgiverne kunne indscanne plantegninger mv. til brug i programmer, der automatisk kunne beregne – eller i hvert fald i vidt omfang kunne facilitere beregninger af – arealet af de pågældende lokaler mv.

Der var under alle omstændigheder tale om mindre justeringer og tilpasninger, der ikke påvirkede den tid, som en økonomisk aktør skulle bruge på at forstå og udarbejde en ansøgning eller et tilbud. Sådanne justeringer/tilpasninger må karakteriseres som uvæsentlige ændringer, jf. herved forarbejderne til udbudslovens § 2.

Region Sjælland var derfor slet ikke forpligtet til at forlænge tilbudsfristen. Region Sjælland valgte imidlertid ud fra en samlet vurdering og under hensyntagen til de mange spørgsmål samt anmodningen om en forlængelse, at forlænge tilbudsfristen med tre døgn.

Denne forlængelse var i øvrigt fuldt ud tilstrækkelig og således proportional i forhold til de pågældende ændringer/oplysninger. Tilbudsgiverne havde i hvert fald med 8-9 hele døgn fra de sidste småjusteringer og præciseringer af udbudsmaterialet rigeligt med tid til at forholde sig hertil.

Forlængelsen stod dermed ”i et rimeligt forhold til oplysningernes, dokumenternes eller ændringens betydning” og gav tilbudsgiverne passende tid til afgivelse af tilbud, jf. forarbejderne til udbudslovens § 93, stk. 4. Forlængelsens længde kan således heller ikke antages at have haft nogen påvirkning på udfaldet af evalueringen, herunder ved en ændret prissætning.

Ad påstand 4

Atea har til støtte for påstanden indledningsvist henvist til de bemærkninger i forarbejderne til udbudslovens § 2 og § 93, stk. 4, nr. 2, som der er anført nærmere om under påstand 3.

Region Sjælland foretog en ændring af grundlaget for evalueringen, da regionen ved besvarelsen af spørgsmål Id nr. 164350 og 164619 anførte, at det var tegningerne over bygningerne, som var gældende for udbuddet, hvormed tilbudsgiverne ikke længere skulle basere tilbudsprisen på baggrund af de oplyste ca. angivelser på kvadratmeter i prisbilaget, sådan som det oprindeligt var fastsat.

Der skete desuden en væsentlig forøgelse af tegningsmaterialet den 13. juli 2021, hvor tegningsmaterialet blev forøget fra at udgøre 63 filer til at udgøre ca. 630 filer.

Endvidere blev der foretaget væsentlige ændringer i tegningsmaterialet både den 10. august 2021 og 11. august 2021, hvilket støttes af regionens fremlagte log over fjernede og tilføjede filer.

Dette udgjorde en væsentlig ændring. Det støttes af, at tilbudsgiverne måtte gennemgå samtlige ca. 630 filer med tegningsmateriale over de fem sygehuses lokationer for at gøre sig klart, hvilke arealer og lokaler DAS-løsningen skulle omfatte, så der kunne udarbejdes en korrekt opmåling af kvadratmeterne i lokaler/etager i de fem sygehuse med henblik på at kunne foretage en prissætning af tilbuddet. Regionen angav således ikke, hvilke dokumenter der var opdateret, suppleret eller udgået, da regionen foretog ændring/suppleringer.

At der var tale om en væsentlig ændring støttes af, at Region Sjælland den 11. august 2021 ved besvarelsen af spørgsmål Id nr. 164920 forlængede fristen for afgivelse af tilbud i tre dage.

Denne forlængelse var uforholdsmæssigt kort, og fristen skulle have været adskillige dage længere, idet tilbudsgiverne skulle forholde sig til et omfattende tegningsmateriale på ca. 630 filer for at kunne udarbejde en korrekt opmåling af kvadratmeterne i lokaler/etager i de fem sygehuse med henblik på at kunne foretage en prissætning af tilbuddet. Region Sjælland har dermed overtrådt proportionalitetsprincippet i udbudslovens § 2, stk. 1.

Det kan ikke afvises, at det har påvirket prisen af tilbuddene i negativ retning, at fristforlængelsen var så uforholdsmæssig kort, og det var netop prisen, der var udslagsgivende for, at Atea ikke fik tildelt rammeaftalen, idet Atea havde en bedre score på de kvalitative underkriterier end Kemp & Lauritzen A/S.

Region Sjælland har gjort gældende, at regionen ikke har ændret væsentligt i grundlaget for tilbudsgivernes prissætning uden at forlænge tilbudsfristen tilstrækkeligt.

Som anført under påstand 2 og 3 blev der ikke på noget tidspunkt foretaget en ændring af grundlaget for prissætningen.

Det er ikke korrekt, at tilbudsgiverne den 10. og 11. august 2021 måtte gennemgå samtlige ca. 630 filer med tegningsmateriale. Det samlede tegningsmateriale forelå fra den 13. juli 2021, hvilket var langt over en måned før

tilbudsfristen, og det var således kun de få justerede eller supplerende tegninger, som tilbudsgiverne på dette tidspunkt skulle forholde sig til.

Forholdet har ikke nogen relevant betydning for opgavens løsning, afgivelsen af tilbud eller Region Sjællands evaluering af de indkomne tilbud og/eller tildelingsbeslutningen.

Region Sjælland var som udgangspunkt ikke forpligtet til at forlænge tilbudsfristen, og den faktiske fristforlængelse var i øvrigt fuldt ud tilstrækkelig og i overensstemmelse med proportionalitetsprincippet.

Atea har i øvrigt ikke på nogen måde understøttet endsige dokumenteret, at den påståede for korte forlængelse af tilbudsfristen konkret skulle have haft nogen betydning for tilbudsgivernes prisfastsættelse.

Ad påstand 5

Atea har gjort gældende, at Region Sjælland har overtrådt udbudslovens § 93, stk. 4, nr. 1, da fristen for afgivelse af tilbud ikke blev forlænget i forbindelse med, at Region Sjælland ved besvarelsen af spørgsmål Id 165387 offentliggjorde en ændring af prisarket, hvilket var 2 dage før den nye frist for afgivelse af tilbud den 19. august 2021.

Ændringen bestod i, at der i prisarket blev tilføjet rækker med mulighed for angivelse af priser på optionen som beskrevet i kravsspecifikationen pkt. 3.8 om Nødstrøm og strømforsyning. Tilbudsgiverne skulle dermed forholde sig til prisafgivelse på fem nye poster.

Der er tale om en direkte betydning for udarbejdelse af tilbud, når prisarket ændres – og særligt når dette sker to dage fra fristen for tilbudsafgivelse. Tilbudsgiverne havde hele tiden været indforstået med, at der skulle bydes med nødstrøm og strømforsyning, men når der er tale om et mindstekrav, som oprindeligt ikke var angivet, og som skulle prissættes særskilt i et prisark, vil prisen blive beregnet ud fra den bestykning, som hver enkelt bygning beregnes ud fra. En ændring i prisarket, der gør, at prisen pludselig skal angives særskilt, vil medføre, at samtlige bestykninger/delelementer må omberegnes, hvilket er et betydeligt arbejde.

Det fremgår af udbudslovens § 93, stk. 4, nr. 1, at ordregiveren er forpligtet til at forlænge fristen for modtagelse af tilbud, hvis ordregiveren meddeler supplerende oplysninger om udbudsmaterialet eller supplerende dokumenter senere end 6 dage før den fastsatte frist for modtagelse af ansøgning eller tilbud.

Det fremgår af forarbejderne til bestemmelsen blandt andet, at fristen som minimum skal forlænges således, at der skabes en ny periode på 6 dage i henhold til udbudslovens § 134. Den nye frist skal fastsættes i henhold til omfanget og relevansen af de supplerende oplysninger om udbudsmaterialet og/eller supplerende dokumenter og under hensyntagen til den tid, den økonomiske aktør skal bruge til at afgive sin ansøgning eller sit tilbud. Såfremt supplerende oplysninger i udbudsmaterialet eller supplerende dokumenter offentliggøres senere end 6 dage før den fastsatte frist, kan dette alene ske, hvis fristen samtidig forlænges.

Det kan på et rent objektivt grundlag konstateres, at de materielle betingelser i bestemmelsen er opfyldt, og at Region Sjælland således var forpligtet til at forlænge fristen for afgivelse af tilbud.

Det kan ikke afvises, at det endvidere har påvirket tilbudsprisen i negativ retning, at fristen for afgivelse af tilbud ikke blev forlænget til at udgøre mindst 6 dage, henset til at tilbudsgiverne som følge af ændringen på forholdsvis kort tid skulle prissætte fem nye poster i prisarket separat. Det var netop prisen, der var udslagsgivende for, at Atea ikke fik tildelt rammeaftalen, idet Atea havde en bedre score på de kvalitative underkriterier end Kemp & Lauritzen A/S.

Region Sjælland har gjort gældende, at tilføjelsen til prisarket af en ydelse, der hele tiden havde været en del af den udbudte kontrakt, og som tilbudsgiverne var bekendt med, ikke udgjorde en ændring af udbudsmaterialet, som forpligtede Region Sjælland til at forlænge tilbudsfristen.

Det fremgår af forarbejderne til udbudslovens § 93, stk. 4, nr. 1, at ordregiveren alene vil være forpligtet til at offentliggøre supplerende oplysninger om udbudsmaterialet eller supplerende dokumenter senest 6 dage før den fastsatte frist for modtagelse af ansøgninger, hvis de supplerende oplysninger om udbudsmaterialet eller supplerende dokumenter har direkte betydning for udarbejdelse af ansøgninger.

Dette må tilsvarende gælde i relation til tilbud, således at der alene består en forpligtelse til at offentliggøre sådanne dokumenter, hvis de har direkte betydning for udarbejdelsen af tilbud. I det omfang der offentliggøres dokumenter eller meddeles oplysninger, der ikke har direkte betydning for udarbejdelsen af ansøgning eller tilbud, må det ud fra en formålsfortolkning tilsvarende gælde, at der ikke består en forpligtelse til at forlænge ansøgnings- eller tilbudsfristen.

Det var i kravspecifikationen klart og tydeligt anført, at tilbudsgiverne som led i deres tilbud skulle tilbyde optionen ”nødstrøm og strømforsyning”. Der var tale om en obligatorisk option (mindstekrav), og der var henvist til, at ydelsen skulle prissættes i prisarket. Ydelsen var omfattet af udbudsmaterialet og bestod uændret gennem hele udbudsprocessen.

Da Region Sjælland et par dage inden tilbudsfristens udløb blev gjort opmærksom på, at der manglende et felt i prisarket til, at tilbudsgiverne kunne indsætte deres pris for ydelsen i prisarket, måtte dette felt naturligvis tilføjes til prisarket.

Der var herved ikke tale om supplerende dokumenter eller supplerende oplysninger, idet ydelsen allerede utvetydigt var en del af udbudsmaterialet. Der var blot tale om en praktisk tilføjelse, der faciliterede, at tilbudsafgivelsen skete som allerede fastsat. Under alle omstændigheder var der ikke tale om en tilføjelse af ”direkte betydning” for udarbejdelsen af tilbud.

Der var da heller ikke nogen af tilbudsgiverne, der gav udtryk for, at der skulle være nogen form for udfordringer med denne nødvendige tilføjelse. Dette bar tilbuddene heller ikke præg af, idet alle tilbudsgiverne kunne konstateres at have forholdt sig til delydelsen. Dette beroede netop på, at ydelsen hele tiden havde været indeholdt, og at der ikke var tale om en materiel ændring eller tilføjelse til udbudsmaterialet.

Det er uden betydning, såfremt Atea måtte have været i tvivl. Det afgørende er, at en rimeligt oplyst og normalt påpasselig tilbudsgiver i denne sammenhæng ikke kunne være i tvivl om, at det pågældende delelement skulle prissættes som led i tilbuddet, og tilføjelsen ændrede ikke på nogen måde dette.

Forholdet har ikke nogen relevant betydning for opgavens løsning, afgivelsen af tilbud eller Region Sjællands evaluering af de indkomne tilbud og/eller tildelingsbeslutningen.

Ad påstand 6

Atea har gjort gældende, at der skal være overensstemmelse imellem udbudsbekendtgørelsen og udbudsmaterialet. Dette følger blandt andet af klagenævnets kendelse af 28. juli 2014, BEKEY A/S mod Greve Kommune.

Ordregiveren er forpligtet til at offentliggøre en ændring af tilbudsfristen i udbudsbekendtgørelsen, idet denne frist indgår som en fast bestanddel af udbudsbekendtgørelsen, når et udbud gennemføres som et offentligt udbud, jf. også forarbejderne til udbudslovens § 93, stk. 3.

Ved EU-udbud foretages en sådan berigtigelse af udbudsbekendtgørelsen under anvendelse af den særlige standardformular for ”Bekendtgørelse om ændringer eller supplerende oplysninger”, som er tilgængelig på www.simap.europa.eu.

Oplysningerne i udbudsbekendtgørelsen har som formål at stille rammerne for udbuddet tilgængelig for potentielle tilbudsgivere på en let og overskuelig måde, så potentielle ansøgere eller tilbudsgivere er i stand til at vurdere, hvorvidt opgaven er interessant, og således at de har et grundlag for at vurdere, om de ønsker at bruge ressourcer på at udarbejde en ansøgning eller et tilbud, jf. også forarbejderne til udbudslovens § 128, stk. 1.

Der er dermed sket en overtrædelse af principperne om ligebehandling og gennemsigtighed i udbudslovens § 2, stk. 1, og af § 56, da Region Sjælland ikke foretog en offentliggørelse af fristforlængelsen som en rettelse til udbudsbekendtgørelsen via offentliggørelse af et rettelsesblad til EU’s publikationskontor, da regionen den 11. august 2021 ved besvarelsen af spørgsmål Id nr. 164920 forlængede fristen for afgivelse af tilbud fra den 16. august 2021 til den 19. august 2021.

Det kan ikke afvises, at der ville have været afgivet tilbud fra flere tilbudsgivere, såfremt potentielle tilbudsgivere var blevet gjort opmærksom på den forlængede frist via en offentliggørelse i udbudsbekendtgørelsen. Det er derfor ikke korrekt som anført af Region Sjælland, at der ikke er tale om en

relevant – eller i hvert fald kun en konkret helt uvæsentlig – overtrædelse af udbudslovens § 2.

Region Sjælland har erkendt, at der ved en fejl ikke blev offentliggjort et rettelsesblad om den korte fristforlængelse på tre dage, men har gjort gældende, at det må lægges til grund, at den manglende offentliggørelse af en fristforlængelse på blot tre dage ingen betydning har haft for, hvilke leverandører der deltog i udbudsprocessen. Derfor foreligger der konkret ikke en relevant – eller i hvert fald kun en konkret helt uvæsentlig – overtrædelse af udbudslovens § 2.

Det må i den forbindelse tages i betragtning, at fristforlængelsen var på blot tre døgn, og at tilbudsfristen blev udskudt på et tidspunkt, hvor der var bare fem dage tilbage af den oprindelige frist. Det var således meget sent at tilmelde sig udbudsprocessen. Offentliggørelse af et rettelsesblad ville formentlig desuden have været 2-3 dage undervejs og ville således heller ikke have medført en længere frist end den, der var gældende på tidspunktet for fristforlængelsen.

Konkret må den manglende offentliggørelse således anses for at have været uden betydning.

Ad påstand 7

Atea har under henvisning til det under påstand 1-6 anførte gjort gældende, at der er tale om væsentlige overtrædelser af udbudsreglerne, hvilket også støttes af f.eks. klagenævnets kendelse af 6. maj 2020, Dansk Person Transport mod Næstved Kommune, og overtrædelserne kan have haft betydning for den endelige tildeling af rammeaftalen.

Region Sjællands tildelingsbeslutning af 14. september 2021 skal derfor annulleres.

Region Sjælland har gjort gældende, at der på baggrund af anbringenderne anført under påstand 1-6 ikke er grundlag for at annullere regionens tildelingsbeslutning.

Hvis klagenævnet måtte finde, at Region Sjælland har begået en overtrædelse af udbudsreglerne, har regionen subsidiært gjort gældende, at der ikke foreligger en sådan kvalificeret overtrædelse, der har haft betydning for Region Sjællands beslutning om tildeling af kontrakt, og/eller hvilke tilbudsgivere der endeligt deltog i udbudsprocessen.

I relation til påstand 1 bemærkes i den forbindelse, at selv hvis denne måtte blive taget til følge i nogen udstrækning, har en eventuel konkurrencefordel i hvert fald ikke foreligget eller i al fald har været udlignet i forhold til netop Atea. Særligt i forhold til spørgsmålet om omkostninger til nedtagning af den eksisterende DAS-løsning kan det lægges til grund, at selv en nedsættelse af Ateas tilbudspris til samme delpris som tilbudt af Kemp & Lauritzen A/S end ikke vil ændre ved udfaldet.

Ad påstand 8

Atea har gjort gældende, at der ikke foreligger særlige forhold, der tilsiger, at rammeaftalen videreføres, jf. udbudslovens § 185, stk. 2.

Det fremgår af udbudslovens § 185, stk. 2, at når en tildelingsbeslutning annulleres ved endelig afgørelse eller dom, skal ordregiveren bringe en kontrakt eller rammeaftale, som er indgået på grundlag af beslutningen, til ophør med et passende varsel, medmindre særlige forhold, der tilsiger kontraktens videreførelse, gør sig gældende.

Det følger af forarbejderne, at de særlige forhold f.eks. kan være den offentlige sikkerhed, mennesker og dyrs liv og sundhed, eller hvis ophør af kontrakten vil medføre et helt ekstraordinært værdispild.

Det er således kun rent undtagelsesvist og i helt særlige tilfælde, at der kan være tale om forhold, der tilsiger kontraktens videreførelse. Ingen af de oplyste forhold i forarbejderne – eller forhold, der kan sidestilles hermed – gør sig gældende for Region Sjællands udbudte rammeaftale om indkøb og anskaffelse DAS-løsning mv. Det bemærkes i denne forbindelse, at det fremgår af udbudsbetingelserne, at ”Målet er at DAS-løsningen er leveret på 5 hospitaler inden 31. december 2021, men udfra overvejelser i forhold til tid og økonomi forbeholder Ordregiver sig ret til at beslutte om der skal etableres ny DAS-løsning på hhv. 3, 4 eller 5 sygehuse inden årsskiftet.”

Når det er tid og økonomi, der afgør, hvornår DAS-anlæggene skal etableres, er der formodning for, at behovet for et nyt DAS-anlæg ikke er så presserende, at forholdet tilsiger kontraktens videreførelse, eller at der vil være tale om et helt ekstraordinært værdispild, hvis udbuddet annulleres og kontrakten genudbydes på et fyldestgørende og retvisende grundlag, således at den eksisterende leverandør ikke har en afgørende konkurrencefordel.

Endvidere indeholder rammeaftalen en klausul, der giver Region Sjælland mulighed for at opsige kontrakten, såfremt tildelingsbeslutningen annulleres. Når kontrakten giver mulighed for, at Region Sjælland kan opsige denne i tilfælde af, at tildelingsbeslutningen annulleres, og der på enhver vis er taget højde for en sådan situation, herunder ved bl.a. at maksimere en evt. erstatning til kun 30.000 kr., er der formodning for, at der ikke foreligger forhold, der tilsiger kontraktens videreførelse.

Region Sjælland har gjort gældende, at der under henvisning til det under påstand 1-7 anførte ikke er grundlag for, at klagenævnet afgiver en udtalelse om dette spørgsmål, jf. klagenævnslovens § 14 a.

Klagenævnet udtaler:

Ad påstand 1

Klagenævnet har i delkendelse af 22. oktober 2021 udtalt:

”En ordregiver har ved tilrettelæggelsen af et udbud pligt til i videst muligt omfang at søge at mindske betydningen af den fordel, som den hidtidige leverandør kan have i forbindelse med et udbud.

Det hedder herom i forarbejderne til udbudslovens § 2 blandt andet:

”Den eksisterende leverandør vil eksempelvis ofte have en betydelig - men lovlig - konkurrencefordel. Ligebehandlingsprincippet medfører i en sådan situation kun pligt for ordregiveren til at udligne en sådan konkurrencefordel i det omfang, det i teknisk henseende er enkelt at foretage en sådan udligning, hvor udligningen er økonomisk rimelig, og hvis den ikke indebærer en tilsidesættelse af den eksisterende kontrahents eller den nævnte underleverandørs rettigheder.”

Der er ikke grundlag for at antage, at der med den udbudte kontrakt var tale om en sådan ændring i forhold til den eksisterende løsning, at dette i

sig selv indebar, at den tidligere leverandør, Kemp & Lauritzen A/S, ikke kan have haft en uberettiget eller egentlig konkurrencefordel.

Den omstændighed, at den udbudte DAS-løsning omfattede en udvidet dækning i forhold til det eksisterende, således at der med den udbudte løsning blev opskaleret til fuld dækning, kan ikke ændre herved, da Kemp & Lauritzen A/S ifølge oversigten over areal og dækningsprocent på det eksisterende DAS-anlæg, jf. kravspecifikationens afsnit 2.3, har haft en betydelig viden om en stor del af arealerne for den udbudte løsning. Det kan endvidere lægges til grund, at Kemp & Lauritzen A/S, der efter det oplyste også var leverandør på elektriker-entreprisen hos Region Sjælland, har haft adgang til og viden om alle installationer og kabelbakker i samtlige arealer og lokaler, der ikke var uvæsentlige for udbuddet.

Det kan ubestridt lægges til grund, at tegningsmaterialet, der skulle danne baggrund for tilbudsgivernes beregning af arealomfang/omfanget af etage-kvadratmeter, ikke var retvisende på samtlige lokaliteter, bygninger, rum mv., da der var foretaget ændringer på og af lokaliteterne i forhold til tegningsmaterialets udvisende. Region Sjælland har under sagen desuden oplyst, at tegningsmaterialet alene ”i det store hele” indeholdt tegninger af samtlige relevante bygninger.

I et udbud som det foreliggende må det anses for afgørende, at tilbudsgiverne er bekendt med – eller har mulighed for at beregne – indretningen og størrelsen på de arealer og lokaler, som løsningen skal dække, for at kunne optimere deres tilbud ud fra de specifikke bygningsforhold, jf. herved kravspecifikationens afsnit 7.2 og 2.3, og for at kunne tilbyde en løsning, der fungerer, ligesom variationen i fordelingen af kvadratmeter og for det reelle samlede antal kvadratmeter er væsentlige faktorer for prisen. En viden om eller kendskab til den reelle bygningsmasse vil derfor kunne give en tilbudsgiver en konkurrencemæssig fordel.

Kemp & Lauritzen A/S havde som tidligere leverandør efter det oplyste om omfanget af den hidtidige løsning, jf. kravspecifikationens afsnit 3.5, kendskab til de eksakte mål på en betydelig del af de forskellige lokaliteter, og har således haft mulighed for at kunne prissætte og afgive sit tilbud uden samme risiko for variation i fordelingen af og afvigelser i antal af kvadratmeter på lokaliteterne, som var pålagt de øvrige tilbudsgivere, og dermed optimere sit tilbud.

Udbudsmaterialet må derfor anses for på afgørende punkter at have været uklart og uigennemsigtigt. Ud fra de foreliggende oplysninger kan tegningsmaterialet derfor ikke antages at have været fuldt ud tilstrækkeligt og retvisende til, at Region Sjælland kunne evaluere de modtagne tilbud, herunder fra Kemp & Lauritzen A/S, på lige vilkår. Det ændrer ikke herved, at tegningsmaterialet udgjorde grundlaget for udbuddets omfang, da

behovet for DAS-antenner skulle opgøres på baggrund af en beregning af bygningernes kvadratmeter, således at der var dækning i samtlige indendørs etagekvadratmeter, jf. kravspecifikationens afsnit 2.3 og 7.2.

Det fremgår desuden af kravspecifikationens afsnit 4.1-4.4, at tilbudsgiverne – foruden etableringen af en ny DAS-løsning – tillige skulle sørge for ”nedtagning af den nuværende DAS-installation i sin helhed”. Omkostningerne til nedtagning, bortskaffelse af affald og eventuel scrapværdi, der udgjorde en ikke helt ubetydelig del af tilbudsprisen, skulle angives i prisbladet.

I kravspecifikationens afsnit 3.5 er der oplyst en dækningsprocent i henholdsvis kvadratmeter og dækningsprocent for det nuværende anlæg, ligesom der er oplyst om antal sektorer på de enkelte sygehuse. For Næstved Sygehus er dog alene oplyst antal sektorer.

Udbudsmaterialet ses ikke at indeholde yderligere information om art, omfang eller placering af det eksisterende DAS-system. Kemp & Lauritzen A/S kendte som hidtidig leverandør til omfang, placering og alder af det eksisterende DAS-system og havde dermed forudsætningerne for præcist at prissætte den del af opgaven og eventuelt prissætte en scrapværdi uden at måtte indregne en tilsvarende risiko for omfang, placering og alder af det eksisterende anlæg, som de øvrige tilbudsgivere måtte indregne.

Det er på denne baggrund klagenævnets foreløbige vurdering, at Kemp & Lauritzen A/S har haft relevante oplysninger om og kendskab til den reelle bygningsmasse og dermed den udbudte løsning samt den eksisterende løsning, som de øvrige tilbudsgivere ikke har haft indsigt i, og som har haft væsentlig betydning for prissætningen af den tilbudte løsning. Kemp & Lauritzen A/S havde dermed en konkurrencemæssig fordel.

Kemp & Lauritzen A/S' konkurrencemæssige fordel støttes af, at Region Sjælland under sagen har anført, at tilbudsgiverne som en del af deres tilbud måtte prissætte den risiko, som kunne være forbundet med uklarheder i materialet, og at denne risiko ”i det store hele [var] ens for alle”.

Region Sjælland har oplyst, at regionen for at udligne en eventuel konkurrencefordel for Kemp & Lauritzen A/S valgte ikke at indberegne transaktionsomkostninger forbundet med et eventuel leverandørskift, og som noget nyt stillede krav om placering af decentralt udstyr i IT-krydsfelter. Endvidere besluttede regionen, at tegningsmaterialet skulle udgøre grundlaget for udbuddets omfang.

Region Sjælland har under sagen oplyst, at det var muligt for regionen at sikre et 100 % retvisende, definitivt tegningsmateriale. Der er efter de

foreliggende oplysninger ikke grundlag for at antage, at dette i økonomisk henseende ville være uforholdsmæssigt byrdefuldt for Region Sjælland, ligesom det ej heller kan antages at ville indebære en tilsidesættelse af Kemp & Lauritzen A/S' rettigheder.

Det er herefter klagenævnets vurdering, at Region Sjælland ikke har godtgjort, at den hidtidige leverandørs konkurrencefordel blev mindsket i videst muligt omfang.

Det kan ikke føre til en ændret vurdering, at tilbudsgiverne havde mulighed for at besøge Region Sjællands lokaliteter, jf. udbudsbetingelsernes pkt. 5.2, herunder da det fremgår, at det ikke ville være muligt at besøge alle de lokaler, hvor ydelsen skulle udføres. Klagenævnet har også lagt vægt på, at der var afsat et meget begrænset tidsrum for tilbudsgivernes besigtigelse af hospitalerne og på omfanget af bygninger. Det må på den baggrund antages, at det ikke var muligt for tilbudsgiverne at gøre sig bekendt med indretning og arealer i lokalerne i fornødent omfang.

Region Sjælland har dermed foreløbigt vurderet handlet strid med ligebehandlings- og gennemsigtighedsprincippet i udbudslovens § 2 ved ikke at have udlignet den konkurrencefordel, som den hidtidige leverandør, Kemp & Lauritzen A/S havde.

Der er derfor på det foreløbigt foreliggende grundlag udsigt til, at påstand 1 vil blive taget til følge ved en endelig afgørelse."

I tilknytning hertil bemærkes, at det ikke er fastsat eller forudsat i udbudsmaterialet, at der ville kunne ske en efterfølgende regulering af prisen, således at den vindende tilbudsgiver ville få betaling i forhold til det faktiske tidsforbrug og de faktiske udgifter, der måtte være forbundet med, at tegningsmaterialet ikke var retvisende.

Klagenævnet har herved også lagt vægt på indholdet af prisarket, herunder at det ikke gav mulighed for at angive fx en m²-pris eller en stykpris for komponenter osv., som kunne danne grundlag for en regulering. Af kravspecifikationens pkt. 4.1-4.4 fremgår endvidere, at prisen i prisbilaget skulle dække en samlet DAS-løsning, uden at det er angivet, at prisen kunne reguleres efterfølgende.

Det er på den baggrund klagenævnets vurdering, at den pris, som tilbudsgiverne tilbød, var bindende for tilbudsgiverne, og at tilbudsgiverne måtte indregne en væsentlig risiko for både variation i fordelingen af kvadratmeter og

for det reelle samlede antal kvadratmeter, der skulle afgives tilbud på, og som hver især kunne være afgørende faktorer for prisen.

På den baggrund og i øvrigt af de grunde, der er angivet i klagenævnets delkendelse af 22. oktober 2021, og da det, Region Sjælland efterfølgende har anført, ikke kan føre til et andet resultat, tages påstanden til følge.

Ad påstand 2-5

Klagenævnet har i delkendelse af 22. oktober 2021 udtalt:

”Ad påstand 2

Det fremgår som anført af kravspecifikationens afsnit 7.2 Matematisk beregning af antal antenner og antenneplacering, som er et mindstekrav, at behovet for DAS-antenner kan foretages som en matematisk beregning baseret på udbudsmaterialets vedlagte bygningstegninger, og at beregningen foretages af leverandøren som en del af tilbudsafgivelsen.

Region Sjælland bekræftede i overensstemmelse hermed henholdsvis den 6. august 2021 og 10. august 2021 ved besvarelsen af spørgsmål Id nr. 164350 og 164619, at det var tegningerne over bygningerne, som var gældende for udbuddet, og at det kun var områder, som var indeholdt i Bilag 5 Kundens bygninger, der skulle tilbydes dækning. Det følger af udbudsbetingelsernes afsnit 3, at de spørgsmål og svar, som løbende blev offentliggjort, indgik i udbudsmaterialet.

I kravspecifikationens afsnit 2.3 er dækningsområdet fastsat til at omfatte ”... dækning i samtlige indendørs etagekvadratmetre herunder i vertikale bygningssektioner som f.eks. trappeskakter og elevatorer, svarende til ...”, og der var i den forbindelse henvist til Bilag 3, som rettelig skulle være en henvisning til Bilag 5, Kundens bygninger, jf. Region Sjællands besvarelse af spørgsmål Id nr. 163865 den 4. august 2021.

Det må på den baggrund have været klart for tilbudsgiverne, at det var bygningstegningerne, der udgjorde grundlaget for udbuddet og tilbudsafgivelsen, og at kvadratmeterangivelserne i henholdsvis kravspecifikationens afsnit 2.3 og prisarkets første version, hvor der tillige var anført ”ca.” ud for kvadratmeterangivelserne, der i al væsentlighed svarede til angivelserne i kravspecifikationens afsnit 2.3, derfor alene var vejledende. Dette støttes også af, at Region Sjælland under udbudsprocessen har oplyst, at regionen tilkendegav, at der måtte forventes afvigelser mellem de estimerede omtrentlige angivelser af arealomfanget og tegningsmaterialet.

På baggrund af spørgsmål Id nr. 164619, som Region Sjælland besvarede den 10. august 2021, uploadede regionen samme dag en opdateret version af prisarket. For Holbæk Sygehus, Næstved Sygehus, Slagelse Sygehus og Nykøbing Sygehus, hvor der i den første udgave af prisarket stod ”Samlet pris for etablering og idriftsættelse af en DAS løsning til ca.” efterfulgt af en talmæssig angivelse af kvadratmeter, blev det nu anført, at den samlede pris for etablering og idriftsættelse af en DAS-løsning skulle være baseret på ”tegningsmaterialet ... under bilag 5” for de enkelte sygehuse. Der blev ikke foretaget ændringer i formuleringen for Roskilde Sygehus.

Det er klagenævnets vurdering, at Region Sjælland ikke derved ændrede kontraktens genstand, der i udbudsbekendtgørelsens pkt. II.2.4) er beskrevet som indkøb og anskaffelse af DAS-løsning inklusive support, overvågning og vedligeholdelse, men alene præciserede beregningsgrundlaget for og omfanget af DAS-løsningens dækningsområde i overensstemmelse med kravspecifikationens afsnit 7.2 og 2.3, og dette forhold kan derfor ikke antages at have påvirket potentielle tilbudsgiveres deltagelse i udbudsprocessen eller fordrejet konkurrencen, jf. herved udbudslovens § 24, nr. 37.

Efter de oplysninger, der foreløbigt foreligger, er der på denne baggrund ikke udsigt til, at påstanden vil blive taget til følge.

Ad påstand 3 og 4

Det følger af udbudslovens § 93, stk. 4, nr. 2, at ordregiveren blandt andet er forpligtet til at forlænge fristen for modtagelse af ansøgninger eller tilbud, hvis ordregiveren foretager væsentlige ændringer i udbudsmaterialet.

I forarbejderne til udbudslovens § 2 hedder det blandt andet:

”Væsentlige ændringer i udbudsmaterialet skal forstås som ændringer, der medfører, at de økonomiske aktører skal bruge yderligere tid til at forstå og svare tilstrækkeligt på udbudsmaterialet, hvorfor det vil tage længere tid at afgive en ansøgning eller et tilbud. Som følge heraf skal væsentlige ændringer i henhold til § 93, stk. 4, nr. 2, medføre, at fristen for modtagelse af ansøgning eller tilbud skal forlænges. Væsentlige ændringer kan eksempelvis være nye oplysninger til udbudsmaterialet.”

Region Sjælland uploadede den 13. juli 2021 yderligere tegningsmateriale, hvorved filallet blev forøget fra 63 filer til ca. 630 filer. Udbudsmaterialet blev dermed i væsentligt omfang tilført oplysninger, som ikke tidligere havde foreligget. Som følge af det under påstand 2 anførte måtte

tilbudsgiverne gennemgå de ca. 630 filer med tegningsmateriale for at kunne danne sig et overblik over, hvilke lokaler der skulle være omfattet af DAS-løsningen. Tilbudsgiverne har dermed skullet bruge yderligere tid til at kunne forstå og svare tilstrækkeligt på udbudsmaterialet og til at afgive tilbud.

Det er klagenævnets vurdering, at dette udgør en væsentligt ændring i udbudsmaterialet, og at Region Sjælland derfor var forpligtet til at forlænge fristen for modtagelse af tilbud, jf. udbudslovens § 93, stk. 4, nr. 2. Det bemærkes i den forbindelse, at der ikke er noget tidsmæssigt krav til, hvornår ændringen skal være foretaget for at udløse en ny frist.

Tilbudsfristen udløb den 16. august 2021, og den 11. august 2021 forlængede Region Sjælland tilbudsfristen til den 19. august 2021. Det er klagenævnets vurdering, at der ikke er grundlag for at tilsidesætte Region Sjællands skøn over, i hvilket omfang der var behov for udsættelse af fristen for afgivelse af tilbud, og denne må således anses for efter en samlet vurdering at have givet tilbudsgiverne passende tid til at afgives deres tilbud.

På det grundlag, der foreløbigt foreligger, er der på denne baggrund ikke udsigt til, at påstandene vil blive taget til følge.

Ad påstand 5

Af kravspecifikationens afsnit 3.8 Nødstrøm og Strømforsyning (MK) fremgår følgende:

”Alle 230/400 volt strømforsyninger forsynes via nødgenerator. Der vil i forbindelse med nødgeneratordrift være en kortere afbrydelse af tekniske installationer.

Leverandøren skal sikre, at den leverede løsning ved en om kobling til nødgeneratordrift kan opnå normal funktionalitet inden 10 min efter strømforsyning er genetableret.

Alle komponenter, der kræver tilslutning af strøm, leveres med dobbelt strømforsyning eller tilsvarende, hvorved det bliver muligt at modtage strøm fra to uafhængige strømkilder.

Evt. omkostninger til nødstrømstilslutning angives i Prisbilaget.”

I forbindelse med besvarelsen af spørgsmål Id nr. 165387 opdaterede Region Sjælland den 17. august 2021 prisarket, hvorved kravspecifikationens afsnit 3.8 blev tilføjet, således at tilbudsgiverne havde mulighed for at anføre deres pris.

Efter indholdet af kravspecifikationens afsnit 3.8 har det været klart for tilbudsgiverne, at de som led i deres tilbud skulle tilbyde en pris på optionen ”Nødstrøm og Strømforsyning”, og at denne skulle angives i prisbilaget.

Det er klagenævnets vurdering, at Region Sjælland ved som en praktisk foranstaltning at have foretaget en tilføjelse til prisarket, så tilbudsgiverne havde mulighed for at angive deres pris, ikke dermed har meddelt supplerende oplysninger om udbudsmaterialet eller supplerende dokumenter, som kan medføre, at Region Sjælland var forpligtet til at forlænge fristen for modtagelse af tilbud i medfør af udbudslovens § 93, stk. 4, nr. 1.

På det grundlag, der foreløbigt foreligger, er der på denne baggrund ikke udsigt til, at påstanden vil blive taget til følge.”

Der er under den efterfølgende behandling af sagen ikke fremkommet nye oplysninger.

På den baggrund og i øvrigt af de grunde, der er angivet i klagenævnets delkendelse af 22. oktober 2021, tages påstand 2-5 ikke til følge.

Ad påstand 6

Klagenævnet har i delkendelse af 22. oktober 2021 udtalt:

”Det fremgår af udbudslovens § 93, stk. 3, blandt andet, at ordregiveren ved offentlige udbud skal angive fristen for modtagelse af tilbud i udbudsbekendtgørelsen.

I forarbejderne til bestemmelsen hedder det blandt andet:

”Såfremt ordregiveren forlænger fristerne i henhold til § 93, stk. 4, skal forlængelse af frister offentliggøres som en rettelse til udbudsbekendtgørelsen, hvis fristen er angivet i udbudsbekendtgørelsen. Rettelsesbladet skal sendes til EU’s publikationskontor. Såfremt fristerne er angivet i andre dele af udbudsmaterialet, skal forlængelse af fristerne offentliggøres som en rettelse til udbudsmaterialet. Rettelsen skal offentliggøres på samme internetadresse, hvor udbudsmaterialet er gjort offentligt tilgængeligt.”

Den 11. august 2021 udsatte Region Sjælland som anført tilbudsfristen fra den 16. august 2021 kl. 12.00 til den 19. august 2021 kl. 12.00. Region

Sjælland har erkendt, at der ved en fejl ikke blev offentliggjort et rettel-sesblad om fristforlængelsen.

På det grundlag, der foreløbigt foreligger, er der på denne baggrund ud-sigt til, at påstanden vil blive taget til følge.”

Der er under den efterfølgende behandling af sagen ikke fremkommet nye oplysninger.

På den baggrund og i øvrigt af de grunde, der er angivet i klagenævnets del-kendelse af 22. oktober 2021, tages påstanden til følge.

Ad påstand 7

Efter karakteren af den overtrædelse, der er konstateret under påstand 1, som har haft betydning for, hvem der blev tildelt kontrakten, tages påstanden om annulation af Region Sjællands tildelingsbeslutning af 14. september 2021 til følge.

Ad påstand 8

Region Sjælland har – ud over at henvise til det under påstand 1-7 anførte – ikke gjort særskilte anbringender gældende til støtte for påstanden.

Det er klagenævnets vurdering, at der efter de foreliggende oplysninger ikke er grundlag for at antage, at der er særlige forhold, der tilsiger, at rammeaf-talen videreføres, hvis klagenævnets afgørelse om annulation af tildelings-beslutningen er endelig.

Klagenævnet afgiver på denne baggrund en ikkebindende foreløbig udtalelse efter klagenævnslovens § 14 a om, at der ikke foreligger særlige forhold, der tilsiger, at kontrakten videreføres, jf. udbudslovens § 185, stk. 2.

Herefter bestemmes:

Ad påstand 1

Region Sjælland har handlet i strid med principperne om ligebehandling og gennemsigtighed i udbudslovens § 2, stk. 1, ved ikke at have givet adgang til materiale og oplysninger, der præcist angav, hvilket antal kvadratmeter, der var grundlaget for prisevalueringen, og ved således at have afvist at stille

oplysninger til rådighed under udbuddet, som er væsentlige for udarbejdelsen af tilbud, og som den hidtidige leverandør råder over, og dermed ikke i videst muligt omfang at have søgt at udligne konkurrencefordele for den hidtidige leverandør.

Ad påstand 2-5

Påstandene tages ikke til følge.

Ad påstand 6

Region Sjælland har handlet i strid med principperne om ligebehandling og gennemsigtighed i udbudslovens § 2, stk. 1, ved at forlænge fristen for afgivelse af tilbud uden i denne forbindelse at foretage en offentliggørelse af fristforlængelsen som en rettelse til udbudsbekendtgørelsen via offentliggørelse af et rettelsesblad til EU's publikationskontor.

Ad påstand 7

Region Sjællands tildelingsbeslutning af 14. september 2021 annulleres.

Ad påstand 8

Der foreligger ikke særlige forhold, som tilsiger, at Region Sjællands rammeaftale om indkøb og anskaffelse af distribueret Antenne System, DAS-løsning inkl. support, overvågning og vedligeholdelse med Kemp & Lauritzen A/S videreføres, jf. § 14 a i lov om Klagenævnet for Udbud.

Region Sjælland, skal i sagsomkostninger til Atea A/S betale 30.000 kr., der betales inden 14 dage efter modtagelsen af denne kendelse.

Klagegebyret tilbagebetales.

Jesper Stage Thusholt

Genpartens rigtighed bekræftes.

Heidi Thorsen
kontorfuldmægtig